

การวิเคราะห์การใช้งบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทย
ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517

TH LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

ปริญญาบัตร

ของ

สุชาติ เมืองแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
7 มีนาคม 2518

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

.....
.....
.....

7 มีนาคม 2518

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภรณ์ ศรีพิพล แผนกวิชาการบริหารการศึกษา
อาจารย์นิภา แนวบุญเนียร แผนกวิชาธุรกิจศึกษา และอาจารย์ ดร.
วิจิตร ชีรกุล แผนกวิชาการบริหารการศึกษา จึงทำให้ปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่จากกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กรมพลศึกษา กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กรมการฝึกหัดครู กองราชการส่วนท้องถิ่น และกองการศึกษาเทศบาล
กรมการปกครอง สำนักงานประมาณ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สำนัก
งานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการ
ให้ข้อมูลและกรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

หากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์และ
ความคืบหน้าบ้าง ก็ขอบุชาพระคุณบิดามารดาและครูบาอาจารย์ที่ได้ให้ความรู้
อบรมสั่งสอนตลอดมา.

สุชาติ เมืองแก้ว

7 มีนาคม 2518

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ
	- ภูมิหลัง 1
	- ความมุ่งหมายของการศึกษาและคนควา 3
	- ความสำคัญของการคนควา 4
	- ขอบเขตของการศึกษาคนควา 4
	- คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ 5
2	เอกสารกับการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7
3	การรวบรวมข้อมูลและวิธีดำเนินการคนควา
	- การหาข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับงบประมาณ 19
	- จัดสร้างแนวการวิเคราะห์ข้อมูล 19
	- การสร้างแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการทำงานงบประมาณ 20
	- วิธีการแจกจ่ายแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล 21
	- การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณและแบบสอบถาม ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานงบประมาณ 21
	- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 26
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการคนควา
	ก. วิธีจัดสรรเงินงบประมาณขอ ประเทศ 28
	1) กฎเกณฑ์การทำงานงบประมาณ 28
	2) การบริหารงบประมาณ 32
	ข. การวิเคราะห์งบประมาณทางด้านการศึกษา 37
	1) เปรียบเทียบ G D P. กับงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลและ รายจ่ายทางการศึกษาระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519 37
	2) เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517 39

บทที่		หน้า
4	3) รายจ่ายจริงทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาระหว่าง ปีงบประมาณ 2510-2516	41
	4) เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทางการศึกษา แบ่งตามงบดำเนินการ งบลงทุน ตามระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519	44
	5) จำนวนนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2510-2514 ผลการดำเนินงาน ของหน่วยงานที่จัดการศึกษาของรัฐบาลและเอกชน	45
	ค. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน	
	1) ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2510-2519	63
	2) ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ของโรงเรียนในสังกัด กรมสามัญศึกษา	65
	3) ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	67
	4) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (สายสามัญ) ของกรมสามัญศึกษา	69
	5) ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค ของกรมอาชีวศึกษา	71
	6) ระดับฝึกหัดครู	73
	7) ระดับอุดมศึกษา	75
	ง. ปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงบประมาณ	77
5	สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
	ความมุ่งหมาย	81
	วิธีดำเนินการ	81
	การวิเคราะห์ข้อมูล	83
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
	ข้อเสนอแนะ	91
	1) ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนและบริหารการศึกษา	91
	2) สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	92
	บรรณานุกรม	93
	ภาคผนวก	

บัญชีตาราง

ตารางที่		หน้า
1	งบกำเนินการหรืองบประจำต่อนักเรียน ปี 2507 และ 2523	8
2	เปรียบเทียบรายละของงบประมาณเพื่อการศึกษากับรายได้ ประชากรของทวีปต่าง ๆ ในปี 2503 และ 2508	10
3	เปรียบเทียบรายละของงบประมาณประเภทดำเนินการและลงทุน ของกลุ่มประเทศในทวีปต่าง ๆ ในปี 2503 และ 2508	11
4	เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (G.D.P.) กับงบประมาณ รายจ่ายของรัฐบาลและรายจ่ายทางการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519	38
5	เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519	40
6	รายจ่ายจริงทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ระหว่าง ปีงบประมาณ 2510-2516	42-43
7	แสดงงบประมาณทางการศึกษา จำแนกตามสังกัดและระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519	49-52
8	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทางการศึกษา แบ่งตามงบดำเนินการ งบลงทุน ตามระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519	53-54
9	แสดงจำนวนนักเรียนตามระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519	55-58
10	แสดงผลการดำเนินงานกับเป้าหมายการรับนักเรียนตามแผนพัฒนา ระยะที่ 2-3 (2510-2519)	59-62
11	แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น และปลายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	64

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา ตอนต้นและตอนปลายของกรมสามัญศึกษา	66
13	แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น และตอนปลายของเทศบาล ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519	68
14	แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ ตอนปลาย(สายสามัญ)ของกรมสามัญศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519	70
15	แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาชั้นสูงและ เทคนิค ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519	72
16	แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาระดับฝึกหัดครูของกรมการฝึกหัดครู และกรมพลศึกษา(เฉพาะแผนงานผลิตครู) ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519	74
17	แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนิสิต นักศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2510-2517	76
18	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดทำ งบประมาณทางการศึกษา	77-79
19	เปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของงบประมาณตามระดับการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2518	86
20	เปรียบเทียบเป้าหมายกับผลการดำเนินงานตามระดับการศึกษา ระหว่างแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 2-3	87
21	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนระดับต่าง ๆ ระหว่างปีการศึกษา 2511-2519	88
22	เปรียบเทียบสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนตามระดับการศึกษา ระหว่าง ปีการศึกษา 2511-2519 โดยคิดระดับประถมศึกษา(โรงเรียนสังกัดใน องค์การบริหารส่วนจังหวัด)เป็นพื้นฐาน	89

บัญชีแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงวงจรงบประมาณแผ่นดินโดยทั่ว ๆ ไป	29
2	แสดงระบบโครงสร้างการบริหารการศึกษา ของประเทศไทย ปีการศึกษา 2517 (ภาคผนวก)	1
3	แสดงสำขางานการดำเนินการจัดทำและเบิกจ่าย งบประมาณเพื่อการศึกษา (ภาคผนวก)	2

บัญชีภาพประกอบ
(ในภาคผนวก)

ภาพที่		หน้า
1	เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ รายจ่ายของรัฐบาลและงบประมาณทางการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517 ..	3
2	เปรียบเทียบดัชนีการเพิ่มของ G D P. รายจ่าย ของรัฐบาลและงบประมาณทางการศึกษาของ ประเทศไทย ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517 .. .	4
3	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายงบค่านิมนต์นักเรียน ทุกระดับการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519	5

บทนำ

ในการพัฒนาประเทศจะต้องดำเนินการพัฒนาการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านการเมือง การบริหารหรือการปกครอง เศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาการศึกษาเป็นปัจจัยอันสำคัญในการพัฒนาทุกด้าน การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้สังคมเปลี่ยนไป เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาคน และคนที่ได้รับการศึกษาก็จะช่วยพัฒนาสังคม หากประชาชนไม่ได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางตามความต้องการของประเทศแล้ว การพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ก็จะไม่บรรลุตามเป้าหมาย การจัดการศึกษานับว่าเป็นการลงทุนที่สำคัญ ประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีความจำเป็นที่จะต้องไขว่คว้าเพื่อพัฒนาการทางด้านการเกษตรกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีในอุตสาหกรรมต่าง ๆ กันไป ไม่มีประเทศใดในโลกที่มีถนนหนทาง เชื้อเพลิงและเครื่องจักรที่ทันสมัยมากมายที่จะมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้ ถ้าชาวนาไม่รู้อ่านหนังสือ(และในทางตรงกันข้าม ก็ไม่มีประเทศใดในโลกที่มีชาวนาและกรรมกรที่รู้หนังสือดีแล้ว ประเทศนั้นจะไม่เจริญ สวัสดิ์ สุคนธรังษี (2507 : 11)

ดังนั้น การที่จะบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาที่วางไว้ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถทุกระดับ ซึ่งได้มาจากการฝึกอบรมและการศึกษา การพัฒนาการศึกษาก็คือการผลิตกำลังคนทุกระดับชั้นให้มีปริมาณและคุณภาพที่เป็นสัดส่วนตรงตามความต้องการของประเทศนั้น ๆ และเป็นกระบวนการพัฒนาคนทั้งในด้านสติปัญญาและคุณภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในเวลาที่จะสัมฤทธิ์ผล ประเทศที่เป็นมหาอำนาจใดนั้น ระดับการศึกษาของประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประเทศอื่น ๆ คุณภาพของประชาชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ประเทศที่เล็งเห็นการณ์ไกลจึงถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลและจัดการให้ประชาชนของตนมีคุณภาพที่ดี ฤชงค์ เพ่งศรี(2513 : 21)

เรณู สุวรรณสิทธิ์ (2515 : 11) ได้กล่าวว่า เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในด้านเสถียรภาพ แผนพัฒนา ฉบับที่ 3 ได้กำหนดกระจายเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมไว้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 100,275 ล้านบาท โดยแยกรายจ่ายเป็นงบประมาณแผ่นดินจำนวน 69,500 ล้านบาท จากรายได้รัฐบาลกิจและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 13,845 ล้านบาท และ

จากเงินกู้และความช่วยเหลือต่างประเทศ จำนวน 16,930 ล้านบาท เป็นที่เห็นได้ชัดว่า สถานการณ์ด้านรายรับของรัฐในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 อยู่ในภาวะตึงตัวกว่าในระยะก่อน แต่ในระยะนี้มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มรายจ่ายของรัฐให้มากขึ้น ทั้งในด้านจำนวนเงินที่ต้องกู้ยืม เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาโครงสร้างและเพื่อการป้องกันประเทศ สถานการณ์เช่นนี้ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องหาทางเพิ่มรายรับขึ้นอีกด้านหนึ่ง กวดขันการอนุมัติเงินและการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามจุดประสงค์ วิธีการประหยัดอีกประการหนึ่งในการจัดสรรรายจ่ายให้มีประสิทธิภาพสูงสุดก็คือ รัฐควรกำหนดลำดับความสำคัญในการจัดสรรรายจ่ายไว้ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มั่นคง อนึ่งในปัจจุบันนี้ ความต้องการในด้านการศึกษาของประชาชนนับวันจะขยายตัวกว้างยิ่งขึ้นทุกที ดังจะเห็นได้จากปริมาณนักเรียน นิสิตและนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาทุกระดับการศึกษา

เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ (2517 : 2) ได้กล่าวว่า ถึงแม้ประเทศไทยจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และได้เร่งรัดพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมากแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ ทั้งนี้เพราะทรัพยากรที่มีอยู่โดยเฉพาะงบประมาณแต่ละปีนั้นมีจำนวนจำกัด ปัจจุบันหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับเป็นของรัฐบาล และยังมีบางส่วนที่แบ่งเบาภาระให้เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย รัฐบาลก็ได้ให้ความสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นเงินช่วยเหลืออุดหนุนตามสมควร

โฆสิต บันเปี่ยมขวัญ (2511 : 34) ได้กล่าวว่างบประมาณของประเทศคือแผนดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งแสดงออกมาในรูปตัวเงิน โดยเป็นการคาดคะเนถึงรายได้ที่จะได้รับในอนาคต ขอผูกพันในอันที่จะทำให้เกิดรายได้ขึ้นและค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน งบประมาณเป็นเอกสารทางการเงินการคลังที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล เป็นเครื่องมือเอนกประสงค์ (multi - purpose tool) ที่แสดงนโยบายการคลังของรัฐบาล เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการตั้งแผนดำเนินงานของรัฐบาล เป็นมาตรการที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้ในการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการบริหารและประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้น เป็นมาตรการที่นักบริหารระดับต่าง ๆ จะใช้ในการประสานงานและเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลจะใช้ในการตัดสินใจวางนโยบายต่าง ๆ ดังนั้น การลงทุนทางด้านการศึกษาจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ ให้เป็นไปอย่างประหยัด ทั้งนี้จะ

ต้องพิจารณาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ และที่สำคัญที่สุดคือ การศึกษาที่จะผลิตกำลังคนใน
 ด้านต่าง ๆ จะต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยม
 ศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษานั้น จะมีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างไร จะ
 ต้องคำนึงถึงอุปสงค์กำลังคนให้สอดคล้องกับอุปทานกำลังคนพร้อม ๆ กันไป ซึ่งบทบาทและ
 ความมุ่งหมายของการศึกษานี้จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงตามกาลสมัย การที่รัฐบาลจะจัดสร
 รงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาฝ่ายเดียวย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะจะต้องกระทำควบคู่กันไปกับ
 การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การป้องกันประเทศ ฯลฯ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว หากได้ศึกษาวารัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณในช่วงระยะ
 ที่ผ่านมาแล้วเป็นอย่างไร ก็จะมีประโยชน์ที่ได้ทราบวารัฐบาลในสมัยนั้น ๆ ได้เพ่งเล็งและ
 มองเห็นความสำคัญของการศึกษา เพื่อยกระดับและปรับปรุงคุณภาพของประชากรเพียงใดและ
 ในด้านการวางแผนการศึกษา ก็สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์
 สภาวะการเงิน การคลัง การจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณทางด้านการศึกษา
 ของประเทศในอนาคตได้อย่างที่มีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้อีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาและคนควา

- 1) เพื่อให้ทราบวิธีการที่รัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณแต่ละปี เพื่อพัฒนาการ
 ศึกษาแกหน่วยงานทุกระดับอย่างไร
- 2) เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนทุกระดับชั้น ในระหว่างปีงบประมาณ
 2510 - 2517
- 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดสรรเงินงบประมาณด้านการศึกษา
 ในทุกระดับ
- 4) เพื่อเป็นแนวทางในการพยากรณ์หรือการวางแผนเพื่อพัฒนาการด้านการศึกษา
 ของประเทศในอนาคต
- 5) เพื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์กับแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 2 (2510-
 2514) และแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 3 (2515 - 2519) ในช่วงระยะปี 2515 - 2517
 และอาศัยผลการวิเคราะห์คาดคะเนจนถึง พ.ศ. 2519 แล้วนำไปเปรียบเทียบกับแผนพัฒนา
 ตามปีดังกล่าว

6) เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ตามระดับของประเทศในกลุ่ม C (โปรดคูปท์ที่ 2 หน้าที่ 8)

ความสำคัญของการค้นคว้า

1) ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงแนวนโยบายความสามารถในการจัดสรรเงินงบประมาณของรัฐบาล โดยเฉพาะด้านการศึกษามีลักษณะแนวโน้มเป็นเช่นไร

2) ช่วยให้ทราบถึงสัดส่วนของงบประมาณทางด้านการศึกษาของประเทศในแต่ละระดับการศึกษาว่าเป็นสัดส่วนเช่นไร และช่วยชี้ให้เห็นดัชนีแนวโน้มการเพิ่มงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของประเทศไทย

3) เป็นประโยชน์ที่จะนำผลการศึกษาและการวิเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงการลงทุนทางการศึกษาของประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา และหาทางกำหนดแนวทางการวางแผนการลงทุนให้สอดคล้องและถูกต้องตรงกับเป้าหมายส่วนรวมของการพัฒนาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1) ศึกษาและเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) งบประมาณรายรับของรัฐบาล (Public Income) งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล (Public Expenditure) และงบประมาณรายจ่ายทางด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยจำแนกตามสาขากิจกรรมทางเศรษฐกิจ ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517

2) ศึกษางบประมาณด้านการศึกษาทุกระดับและทุกสังกัดส่วนราชการ โดยแยกเปรียบเทียบตามระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517

3) ศึกษาและวิเคราะห์งบประมาณหมวดต่าง ๆ โดยแยกเป็นหมวดค่าเนื้องาน และหมวดลงทุน สำหรับในหมวดค่าเนื้องานนั้นแบ่งเป็นหมวดย่อย ๆ อีกคือ หมวดเงินเดือน และหมวดที่ไม่ใช่เงินเดือน (Teacher salaries and Non teacher salaries) ในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2510 - 2517

4) ศึกษาและวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลในแง่ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน (cost per pupil) ของผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาล ในทุกระดับชั้นโดยไม่รวมค่าใช้จ่ายส่วนตัว ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2510 - 2517

5) การศึกษาและวิเคราะห์ครั้งนี้ไม่รวมการศึกษาของเอกชน ทหาร ตำรวจ พระภิกษุสงฆ์ และสอนศาสนาอื่น ๆ การศึกษาพิเศษอื่น ๆ เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษา-ผู้พิการ การศึกษากลุ่มอาชีพเฉพาะ การฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ การศึกษาของชนกลุ่มน้อย การอบรมวิชาชีพหรือเพิ่มประสบการณ์ของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ การเรียนหลักสูตรระยะสั้นหรือทางไปรษณีย์

6) การวิเคราะห์งบประมาณรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลทางด้านการศึกษาไม่นับรวมงบประมาณเงินกู้จากต่างประเทศ (Loan) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ (Grant) โดยแยกเป็นรายปีหรือระยะเวลาตามโครงการที่กำหนด

7) เงินงบประมาณแผ่นดินใช้ตัวเลขจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติจากหนังสืองบประมาณไม่ได้ใช้รายจ่ายจริง

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1) งบประมาณทางด้านการศึกษา หมายถึง งบประมาณประจำปีซึ่งรัฐบาลของประเทศไทยได้จัดสรรและจ่ายให้กับหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาของเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา

2) งบประมาณของทางราชการ แบ่งออกเป็น 10 หมวดใหญ่ ๆ คือ

2.1 หมวดเงินเดือน

2.6 หมวดค่าวัสดุ

2.2 หมวดค่าจ้างประจำ

2.7 หมวดค่าครุภัณฑ์

2.3 หมวดค่าจ้างชั่วคราว

2.8 หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

2.4 หมวดค่าตอบแทน

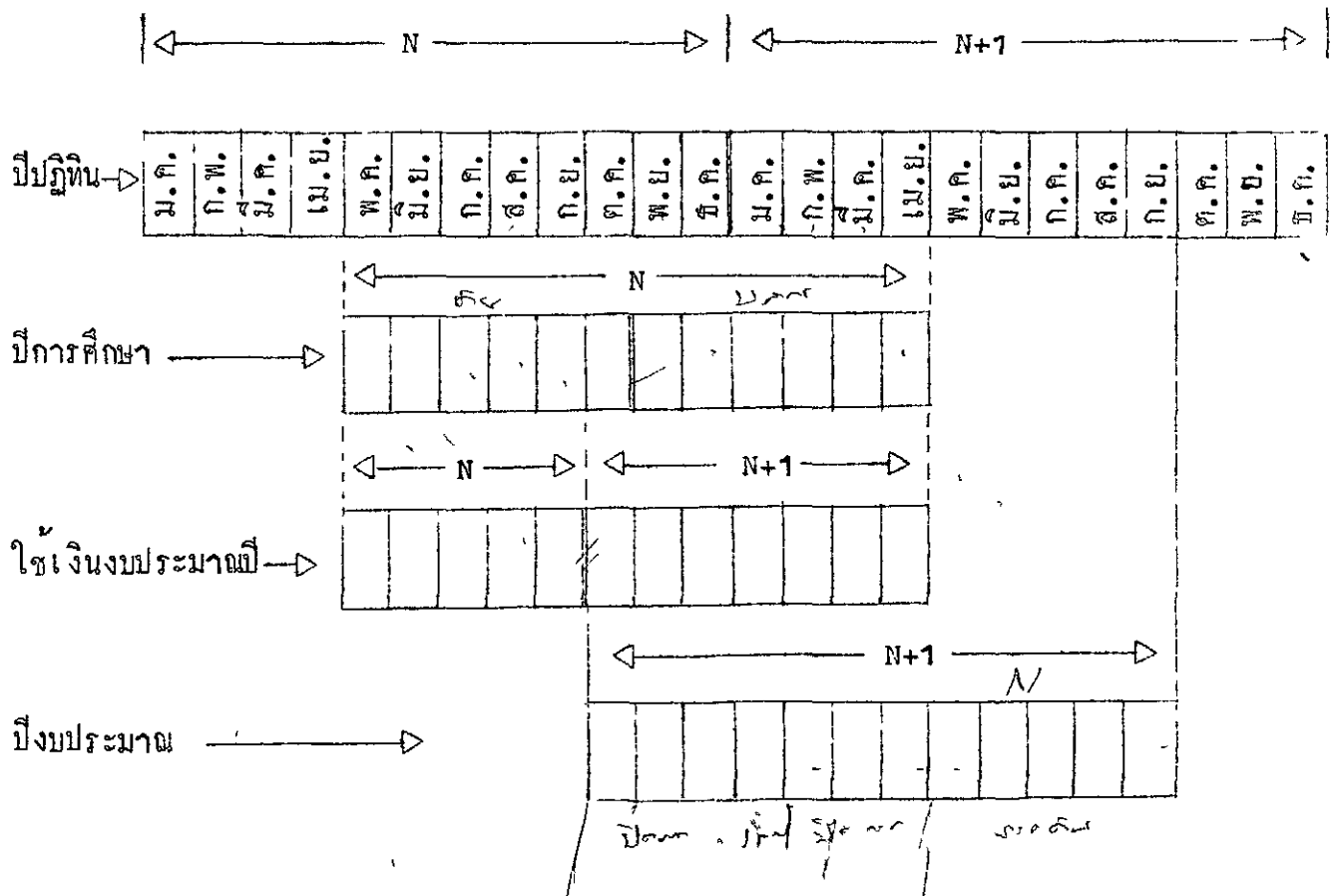
2.9 หมวดเงินอุดหนุน

2.5 หมวดค่าใช้สอย

2.10 หมวดรายจ่ายอื่น ๆ

- 3) งบลงทุน หมายถึงงบประมาณหมวด 2.7 และ 2.8 รวมกัน
- 4) งบดำเนินการหรืองบประจำ หมายถึงงบประมาณหมวดต่าง ๆ รวมกันตามข้อ 2 ยกเว้นหมวด 2.7 และ 2.8
- 5) ปีงบประมาณ หมายถึง ปีที่เริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึง 30 กันยายนของปีถัดไป เช่นปีงบประมาณ 2518 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2517 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2518 เป็นต้น
- 6) เพื่อความเข้าใจอันถูกต้องในความสัมพันธ์ระหว่างปีปฏิทิน ปีงบประมาณ และปีการศึกษา โปรดดูจากแผนภาพต่อไปนี้ประกอบด้วย

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ปีปฏิทิน ปีงบประมาณ และปีการศึกษา

เอกสารกับการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวางแผนและจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา จะต้องพิจารณาโครงการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม เพื่อให้โครงการต่าง ๆ ประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี รวมทั้งป้องกันการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ หรือผลิตมากเกินไปในทางหนึ่งทางใด ผู้วางแผนงานจะต้องวิเคราะห์และพิจารณาเกี่ยวกับการใช้งบประมาณให้สมดุลกันอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามโครงการหรือแผนพัฒนาที่ได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าขอความจากเอกสารการวิจัยดังต่อไปนี้ น่าจะมีส่วนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

นักวิชาการชาวรัสเซียสมัยเลนิน ชื่อ Strumlin เป็นคนแรกที่ได้ทำการวิจัยถึงผลของการประถมศึกษาว่า ในรัสเซียการประถมศึกษาอย่างสมบูรณ์มีผลทำให้เพิ่มกำลังการผลิตได้ถึง 44% มัธยมศึกษาเพิ่มได้ 108% อุดมศึกษาเพิ่มได้ 300% (บุญชนะ อัทธการ 2506 : 4)

ในปี 1970 ประเทศอิหร่านได้ใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลเท่ากับ 22 เปอร์เซ็นต์ และยอดรวมงบประมาณเทียบกับ GNP เท่ากับ 3.6% (Ahmad Fatehy, 1972 : 10)

ในปี 1970 ประเทศอินโดนีเซียได้ใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับ GNP เท่ากับ 2% (Asma Affan Nasution, 1972 : 8)

ในปี 1970 ประเทศสิงคโปร์ได้ใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา เปรียบเทียบกับงบประมาณรายรับของรัฐบาลเท่ากับ 13.7% และเปรียบเทียบกับ GNP เท่ากับ 3.7% ในปี 1968 (Yeong Kum Tien, 1972 : 7)

ในปี 1971 ประเทศเกาหลีใต้ได้ใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษาเปรียบเทียบกับงบประมาณรายรับของรัฐบาลเท่ากับ 18.9% และเมื่อเปรียบเทียบกับ GNP เท่ากับ 3.6% (Doo Yong Chung, 1972 : 8)

จากผลการวางแผนทางพัฒนาการศึกษาของประเทศในกลุ่มทวีปเอเชียขององค์การยูเนสโก และจากมติของการประชุมคณะรัฐมนตรีการศึกษาแห่งเอเชียตามแผนการรাজี เมื่อปี 2503 ได้แบ่งและจัดรวมกลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่มีลักษณะเศรษฐกิจคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ก. กลุ่ม A ได้แก่ประเทศ เนปาล ลาว อัฟกานิสถาน ซึ่งจะสามารถขยายการศึกษาภาคบังคับให้สำเร็จทั้งประเทศภายในปี พ.ศ.2523

ข. กลุ่ม B ได้แก่ประเทศ พม่า อินโดนีเซีย เวียดนามใต้ มองโกเลีย อินเดีย กัมพูชา ซึ่งจะสามารถขยายการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วประเทศได้ ในปี พ.ศ.2523 พอดี

ค. กลุ่ม C ได้แก่ประเทศ เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย ศรีลังกา ไต้หวัน และไทย ซึ่งจะสามารถขยายการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วประเทศได้ก่อนปี พ.ศ.2523

ในฐานะที่ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกลุ่ม C ดังนั้นองค์การยูเนสโกจึงได้วางแผนกำหนดแนวทางค่าใช้จ่ายทางการศึกษาไว้ ดังนี้ :-

ตารางที่ 1 งบประมาณหรืองบประจำ ค่อนักเรียน ในปี 2507 และ 2523

กลุ่ม C	(หน่วยบาท)
2507	2523

1) ระดับประถมศึกษา (First level, I - VII)

เงินเดือนครูต่อปี (Annual salary per teacher)	11,861	16,012
อัตรานักเรียนต่อครู (Pupil - teacher ratio)	38 : 1	45 : 1
สัดส่วน เงินเดือนครูต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (Teacher salaries as a proportion of "total" Costs)	85 %	80 %
สัดส่วนนักเรียนที่ได้รับแจกหนังสือแบบเรียนฟรี (Proportion of pupils receiving free textbooks)	15 %	100 %
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน (Per - pupil cost)	370.15	465.24
ค่าใช้จ่ายของนักเรียนต่อเงินเดือนครู (Per-pupil Teacher salaries cost)	311.86	355.83
ค่าใช้จ่ายของนักเรียนต่อเงินหมวดอื่น ๆ (other costs)	55.22	88.96
ค่าใช้จ่ายของนักเรียนต่อหนังสือแบบเรียน (Textbooks)	3.66	20.45

2) ระดับมัธยมศึกษา (Second Level ; VIII - XII)250725232.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (VIII - X)ก. สายสามัญ (General)

เงินเดือนครูต่อปี	18,405	23,190
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู	30 : 1	30 : 1
สัดส่วนเงินเดือนครูต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด	80 %	75 %
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน	766.88	1,030.68
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินเดือนครู	613.50	773.01
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินหมวดอื่น ๆ	153.38	257.67

ข. สายอาชีวศึกษา (Vocational)

เงินเดือนครูต่อปี	18,405	23,190
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู	21 : 1	25 : 1
สัดส่วนเงินเดือนครูต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด	70 %	65 %
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน	1,251.54	1,426.39
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินเดือนครู	876.28	927.41
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินหมวดอื่น ๆ	375.26	498.98

2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (XI - XII)ก. สายสามัญ (General)

เงินเดือนครูต่อปี	18,405	23,190
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู	25 : 1	25 : 1
สัดส่วนเงินเดือนครูต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด	80 %	75 %
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน	920.25	1,236.20
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินเดือนครู	736.20	927.41
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินหมวดอื่น ๆ	184.05	308.79

25072523ข. ระดับเทคนิคและอาชีวศึกษา (Technical and vocational)

เฉลี่ยเงินเดือนครูต่อปี	29,141.25	36,707.75
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู	20 : 1	20 : 1
สัดส่วนเงินเดือนครูต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด	62 %	60 %
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน	2,349.70	3,057.28
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินเดือนครู	1,457.06	1,835.39
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินหมวกอื่น ๆ	892.64	1,221.89

ค. ระดับการฝึกหัดครู (Teacher Training)

เฉลี่ยเงินเดือนครูต่อปี	22,495	28,343.70
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู	17 : 1	25 : 1
สัดส่วนเงินเดือนครูต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด	70 %	65 %
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน	1,890.60	1,744.39
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินเดือนครู	1,323.12	1,133.95
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนต่อเงินหมวกอื่น ๆ	567.48	610.43

3) ระดับอุดมศึกษา (Third level หรือ grade ที่ 13 ขึ้นไป)ก. สาขาวิทยาศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเทคนิควิชาชีพชั้นสูง

(Science, Science based and Technological and Technical)

ในระดับ grade ที่ 13 - 14

เฉลี่ยเงินเดือนอาจารย์ต่อปี

(Annual salaries per teaching staff) 45,808 57,710

อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์

(Student-Teaching staff ratio) 12 : 1 12 : 1

สัดส่วนเงินเดือนอาจารย์ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(Teaching staff salaries as a proportion of total costs)

65 % 55 %

	<u>2507</u>	<u>2523</u>
ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา	6,360	8,732
ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาต่อเงินเดือนอาจารย์	3,824	4,806
ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาต่อเงินหมวดอื่น ๆ	2,536	3,926
<u>ข. สาขาอักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์</u>		
<u>หรือตั้งแต่ grade ที่ 13 ขึ้นไป</u>		
เฉลี่ยเงินเดือนของอาจารย์ต่อปี	45,808	57,710
อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์	23 : 1	22 : 1
สัดส่วนเงินเดือนของอาจารย์ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด	70 %	70 %
ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา	2,843	3,742
ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาต่อเงินเดือนอาจารย์	1,984	2,618
ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาต่อเงินหมวดอื่น ๆ	859	1,124

ในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษาซึ่งเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับ GNP. แล้ว
ประเทศในกลุ่ม C ในปี 2507 ควรมีสัดส่วนต่ำสุด 4.31% ถึงสูงสุด 4.65% ในปี 2513
ควรมีสัดส่วนต่ำสุด 4.40% ถึงสูงสุด 5.32% ในปี 2518 ควรมีสัดส่วนต่ำสุด 4.59% ถึง
สูงสุด 6.11%

สำหรับการกระจายการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในหมวดงบดำเนินการของ
ประเทศในภูมิภาคนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 - 2523 ได้กำหนดแนวทางการแบ่งสัดส่วนของ
งบประมาณหมวดดำเนินการ (recurring Cost) ไว้ ดังนี้ :-

	<u>2507</u> (%)	<u>2523</u> (%)
ระดับประถมศึกษา	50	42
ระดับมัธยมศึกษา	32	37
ระดับอุดมศึกษา	18	21
	<u>100</u>	<u>100</u>

พัชรี้ คุราประยูร (2517 : 1) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากถือได้ว่าการศึกษาก็คือการลงทุนแบบหนึ่ง เป็นอุตสาหกรรมที่มีวัตถุประสงค์แน่นอนในการผลิต ดังนั้นคุณภาพของผลผลิตจึงเป็นสิ่งที่ต้องตรวจสอบอยู่เสมอ ขบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การลงทุนให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า เหตุผลที่เราต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพการศึกษามีดังต่อไปนี้ .-

1) การลงทุนทางการศึกษาเป็นการลงทุนระยะยาว และต้องอาศัยทรัพยากรทางเศรษฐกิจจำนวนมาก อาทิเช่น ทรัพยากรบุคคล (แรงงาน สติปัญญา) เงินลงทุน เวลา วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรเพื่อการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัย และจะต้องใช้อย่างฉลาด โดยมุ่งที่จะทำให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือผลตอบแทนสูงสุด

2) การปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษาส่งผลสะท้อนไปยังระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นความสัมพันธ์ระบบการศึกษาและระบบเศรษฐกิจอาจดูได้จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานระดับต่าง ๆ การเพิ่มผลผลิตของประเทศ การเพิ่มและการกระจายรายได้ของประชาชน และระดับมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น

3) ถ้าหากมีความบกพร่องใด ๆ เกิดขึ้นกับคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิดผลเสียหลายระยะยาว โดยเฉพาะต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การศึกษาไม่อาจผลิตกำลังคนที่มีทักษะได้ถึงระดับที่กำหนดไว้ ปัญหานี้จะกินเวลาในการแก้ไข ทำให้ประเทศไม่อาจพัฒนาไปได้เร็วตามที่ต้องการจะเป็น

ธนุ แสงศักดิ์ (2508 : 602 - 605) กล่าวว่า การจัดการศึกษานับว่าเป็นการลงทุนที่แพงมาก และโดยเฉพาะประเทศที่ยากจนมีรายได้น้อยอยู่แล้วก็รู้สึกว่าแพงยิ่งขึ้นไปอีก แต่ว่าการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาที่ถูกต้องตามชนิดและประเภทที่ต้องการย่อมเป็นทางแน่นอนที่สุด ที่จะปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่และรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้นและการจัดงบประมาณเพื่อการศึกษา โครงการศึกษาที่ไม่แน่นอน มีแผนการที่ขาดเหตุผล และมองไม่เห็นช่องทางโดยตลอด มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายงบประมาณเท่าที่ควร การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ นั้น จะมีพื้นฐานมาจากการวางโครงการอย่างละเอียด รอบคอบ และมีการประสานงานต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นไปได้อีกต่อเมื่อโครงการศึกษานั้นทำหน้าที่อย่าง

สมบูรณ์ เป็นที่พึงพอใจตามนโยบายส่วนรวม เกือบทุกประเทศที่กำลังพัฒนามักจะให้ความสนใจ และเร่งปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มากกว่าระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาชั้นมูลฐานของมวลชนและเป็นกำลังผลิตอันสำคัญ และจะมีประชาชนจำนวนน้อยที่ได้รับการศึกษาขั้นที่สูง และปกติแล้วประมาณ 50 % (หรือมากกว่า) ของยอดรวมงบประมาณทางด้านการศึกษาทั้งหมดมักจะเป็นของการศึกษาเหล่านั้น และการเพิ่มทั้งงบประมาณและจำนวนนักเรียน ในปัจจุบันก็มักจะคิดเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษากันมากกว่าระดับประถมศึกษาทั่วไป (general mass education) และการจัดการศึกษาในประเทศที่ยากจนนั้นมักจะลอกเลียนแบบอย่างไร้จากประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาซึ่งไม่ได้พิจารณาตามเหตุผล ความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในประเทศที่ร่ำรวยนั้นการจัดระบบการศึกษามักจะเตรียมคนเพื่อรองรับความต้องการทางเทคนิคและวิชาชีพต่าง ๆ ในความก้าวหน้าใหม่ทางเศรษฐกิจ แะขณะเดียวกันในประเทศที่ยากจนมักจะเตรียมคนเพื่อรองรับความต้องการด้านเทคนิคและวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งความก้าวหน้าใหม่ ๆ และสำหรับการพัฒนาทางชนบทชนบทนิยม ประเพณี ในชนบทอีกด้านหนึ่งควาน(Nicholas Bennett, 1973: 1-20)

ออเครย์ วาร์ก เกรย์ และ แอตคิน ซี สตร็อกแฮม(Audrey Ward Gray

และ Atton C. Straugham, Jr. 2513 : 69-77) ได้กล่าวถึงปัญหาสำคัญของการศึกษาในประเทศไทยในด้านงบประมาณไว้วา ปัญหาที่รัฐบาลจ่ายเงินเพื่อการศึกษาน้อยลง เนื่องจากมีงบประมาณจำกัดและหน่วยงานต่าง ๆ ก็แข่งขันกันเพื่อให้ได้งบประมาณมากที่สุด นอกจากนี้ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นเรื่อย ๆ และนอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่จัดทำงบประมาณด้านการศึกษามีไม่เพียงพอ และที่มีอยู่ก็ขาดความชำนาญ งบประมาณการศึกษายังยากลำบาก ยากที่จะจัดให้ได้ด้วยการพิจารณาเป็นคราวๆ ไป และโดยที่หน่วยงานแต่ละแห่งมีอำนาจที่จะจัดการเรื่องของการของงบประมาณการศึกษาโดยอิสระ อธิบดีแต่ละกรมก็ใช้ความสามารถส่วนตัวที่จะขอประมาณให้แก่กรมของตน จึงทำให้การตัดสินใจว่าจะจัดสรรงบประมาณหมวดไหน อย่างไร เป็นไปอย่างไม่รอบคอบ และไม่เป็นไปโดยมีการวินิจฉัยที่ดีพอ เช่น ทำให้ไม่ทราบว่าควรจัดสรรงบประมาณค่าซ่อมบำรุง อาคารสถานที่เป็นสัดส่วนเท่าใดของงบประมาณทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะไม่มีข้อมูลใด ๆ ที่จะบอกว่า ค่าบำรุงรักษาอาคารสถานที่เป็นเงินเท่าใด ในการของประมาณนั้น ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้อาศัยข้อมูลหรือทำการวิจัยอย่างใด งบประมาณส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างและเงินเดือน ทำให้งบประมาณสำหรับการดูแลรักษาโรงเรียน

และอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ

ยูเนสโก (UNESCO, 1972 :189-200) ได้สรุปปัญหาของการพัฒนาการศึกษาไว้ก่อนหน้าว่า ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาอันสำคัญยิ่ง คือ ความต้องการการศึกษาของประชากรเพิ่มขึ้นและมีทรัพยากรอันจำกัด (Rising demands VS. limited resources) ปัจจุบันความต้องการของสังคมในด้านการศึกษาระดับใดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ทรัพยากรทางการเงินสำหรับการศึกษายังคงที่และมีจำกัดมาก (เพิ่มขึ้นมากกว่า 3 % ของ GDP. เล็กน้อย) ดังนั้น มีหลักฐานอยู่ประการหนึ่งในการแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่คือ ทำอย่างไรจึงจะจัดโรงเรียนให้พอเพียงและเหมาะสม ไม่เพียงแต่รับปริมาณการเพิ่มของประชากรในวัยเรียนเท่านั้น (School-age children) แต่จะต้องเพิ่มขึ้นโดยคำนึงถึงความต้องการทางสังคมและเศรษฐกิจ ในขณะที่ทรัพยากรทางการเงินมีจำกัดอีกด้วย ส่วนในเรื่องงบประมาณทางการศึกษาเป็นส่วนที่สำคัญมากของทุกประเทศ เพราะจะเป็นแนวทางชี้ให้เห็นว่าประเทศนั้น ๆ ได้เพ่งเล็งพัฒนาคุณภาพประชากรเพียงใด จากผลการสำรวจทางสถิติทุกประเทศในโลกและทวีปต่าง ๆ พบว่า ในปี 2503 และปี 2508 ทั้งโลกใช้เงินงบประมาณเพื่อการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายของประเทศเท่ากับ 13.5 % และ 15.5 % ตามลำดับ สูงสุดคือประเทศในกลุ่มทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกากลาง ใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาในปี 2503 และ 2508 เท่ากับ 15.6 % และ 17.6 % ตามลำดับ ส่วนประเทศในทวีปเอเชียใช้งบประมาณเพื่อการศึกษา 11.8 % และ 13.2 % ตามลำดับ โดยเฉลี่ยประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Countries) ใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณทั้งประเทศเท่ากับ 13.6 % ในปี 2503 และ 15.9 % ในปี 2508 ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนา (Developing Countries) ใช้จ่ายเท่ากับ 13.2 % และ 15.5 % ตามลำดับ และถ้าเปรียบเทียบกับเปอร์เซ็นต์งบประมาณเพื่อการศึกษากับรายได้ประชาชาติ (National Income) แล้ว พอสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าร้อยละของงบประมาณเพื่อการศึกษากับรายได้ประชาชาติ
ของทวีปต่าง ๆ ในปี 2503, 2508

ภูมิภาค	2503		2508	
	สัดส่วน	จำนวน ประเทศ	สัดส่วน	จำนวน ประเทศ
แอฟริกา	3.0	21	4.3	22
อเมริกาเหนือและอเมริกากลาง	3.9	15	4.1	14
อเมริกาใต้	3.1	11	4.0	11
เอเชีย	3.3	16	4.0	16
ยุโรป(รวมรัสเซีย)	4.2	25	5.3	24
หมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก	3.7	2	4.4	2
ทั้งโลก	3.6	90	4.5	89
ประเทศที่พัฒนาแล้ว	4.7	20	6.2	20
ประเทศที่กำลังพัฒนา	2.9	30	3.8	30

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วได้ใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ประชาชาติแล้วจะมีเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา (UNESCO, 1970 : 56-63) และหากเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ของงบประมาณประเภทลงทุนและดำเนินการ (Capital and recurring expenditure) ของกลุ่มประเทศในทวีปต่าง ๆ แล้ว พอสรุปได้ดังนี้ .-

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าร้อยละของงบประมาณประเภทค่าเงินการและลงทุนของกลุ่มประเทศในทวีปต่าง ๆ ในปี 2503 และ 2508

กลุ่มประเทศ	2503			2508		
	งบลงทุน	งบ ค่าเงินการ	จำนวน ประเทศ	งบลงทุน	งบ ค่าเงินการ	จำนวน ประเทศ
แอฟริกา	16.8	83.2	17	15.6	84.4	24
อเมริกาเหนือและ อเมริกากลาง	8.6	91.4	13	9.5	90.5	11
อเมริกาใต้	4.6	95.4	8	7.8	92.2	9
เอเชีย	14.5	85.5	27	15.6	84.4	24
ยุโรป(รวมรัสเซีย)	18.0	82.0	23	18.1	81.9	23
หมู่เกาะในมหาสมุทร แปซิฟิก	15.9	84.1	3	15.8	84.2	3
ทั้งหมด	14.2	85.8	91	14.8	85.2	94
ประเทศที่พัฒนาแล้ว	21.2	78.8	15	20.9	79.1	15
ประเทศที่กำลังพัฒนา	9.8	90.2	30	14.2	85.8	30

ยูเนสโก(UNESCO , 1966 : 74-75) ได้กำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การลงทุนทางการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับ GNP. ในปี 2507 สัดส่วนขั้นต่ำสุด 4.31 % และ 4.65 % ในขั้นสูงสุดของ GNP. ในปี 2513 สัดส่วนขั้นต่ำสุด 4.40 % และขั้นสูงสุด 5.32 % และในปี 2518 สัดส่วนขั้นต่ำ 4.59 % และขั้นสูงสุด 6.11 % สำหรับประเทศในกลุ่ม C ซึ่งประเทศไทยก็จัดอยู่ในกลุ่ม C นี้ด้วย สำหรับการกระจายการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในหมวดค่าเงินการตามระดับการศึกษาของประเทศในภูมิภาคนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 - 2523 ได้กำหนดแนวการแบ่งสัดส่วนของงบประมาณหมวดค่าเงินการ (Recurring cost) ไว้ดังนี้คือ พ.ศ.2507 ควรใช้งบประมาณในระดับประถมศึกษา 50 % ระดับมัธยมศึกษา 32 % ระดับอุดมศึกษา 18 % และใน

พ.ศ.2523 ควรใช้งบประมาณในระดับประถมศึกษา 42% ระดับมัธยมศึกษา 37% ระดับ
อุดมศึกษา 21%

ในปี พ.ศ.2509 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา 2,427.8 ล้านบาท
หรือร้อยละ 16.80 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดของประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 3.1
ของรายได้ประชาชาติ ค่าใช้จ่ายต่อหัวของระดับประถมศึกษาเท่ากับ 353.38 บาท ระดับ
มัธยมศึกษา 1,307.85 บาท ระดับอาชีวศึกษา 2,982.64 บาท ปีกหักครู 4,295.65
บาท มหาวิทยาลัย 12,329.50 บาท สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (2511 : 3)
เป้าหมายมูลคามวบรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ คิดอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยต่อปีระหว่างแผนพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2510 - 2514) เท่ากับ 7.2% ต่อปี และตามแผน
พัฒนา ฉบับที่ 3 (2515 - 2519) เท่ากับ 7.0% ต่อปี และเป้าหมายรายจ่ายในประเทศ
ในแผนฯ ที่ 3 อัตราการเพิ่มเฉลี่ยปีละ 7.5% มาตรการที่เสนอเพื่อแก้ไขปัญหาในแผนพัฒนา
ฉบับที่ 3 มีข้อสรุปด้านการเงิน คือ พิจารณาหาทางลดค่าใช้จ่ายต่อคนของการศึกษาทุกระดับ
โดยศึกษาหาวิธีประหยัดการก่อสร้างอาคารสถานศึกษาทุกประเภทและกำหนดแบบรูปมาตรฐาน
ของอาคารเรียนแต่ละชนิด สนับสนุนให้มีการใช้อาคารสถานที่เรียนและห้องทดลองปฏิบัติการ
ร่วมกันได้ สนับสนุนการศึกษาแบบโรงเรียนชุมชน (Community School) และโรงเรียนกลุ่ม
(โรงเรียนหลายประเภทอยู่รวมกัน) อนึ่ง ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนา ฉบับที่ 2 ได้มี
การใช้จ่ายงบประมาณลงทุนเพื่อการก่อสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบไปแล้วเป็นจำนวน
มาก ซึ่งมีผลในด้านการขยายปริมาณการรับนักเรียนและนักศึกษาแทบทุกระดับ ในช่วงระยะ
เวลาของแผนพัฒนา ฉบับที่ 3 จึงควรเน้นหนักในด้านการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ดียิ่งขึ้นและ
ควรศึกษาหาวิธีการขยายการสอนสองผลัดโดยมิให้เสียคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มปริมาณการศึกษา
ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 3 เป้าหมายในค่าปริมาณ ในปี พ.ศ.2514 มีจำนวนนักเรียนทุกประเภท
และทุกระดับรวมกัน 6,642,700 คน ปีสุดท้ายของแผนพัฒนา ฉบับที่ 3 คาดว่าจะมีนักเรียน
รวมทั้งสิ้นประมาณ 8,880,950 คน เพิ่มขึ้นจากปลายแผนพัฒนา ฉบับที่ 2 จำนวนประมาณ
2,238,250 คน หรือร้อยละ 34 ส่วนงบประมาณการศึกษาทั้งสิ้นในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับ
ที่ 3 รวมรายจ่ายการดำเนินงานโครงการต่อเนื่องและโครงการใหม่เพื่อปรับปรุงด้านคุณภาพ
และขยายปริมาณในระยะ 5 ปี ได้ประมาณไว้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 32,922,000 ล้านบาท คือ

ระดับประถมศึกษาและอนุบาล รวม 16,764.57 ล้านบาท ระดับมัธยมศึกษา ฝึกหัดครู
 อาชีวศึกษา และวิชาชีพชั้นสูง รวม 7,490.74 ล้านบาท ระดับอุดมศึกษา รวม 5,452.27
 ล้านบาท การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ และการศึกษาอื่น ๆ รวม 1,504.42 ล้านบาท
 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (2515 : 98 - 476)

การรวบรวมข้อมูลและวิธีดำเนินการค้นคว้า

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้คือ :-

- 1) หาข้อมูลทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับงบประมาณ
- 2) จัดสร้างแนวการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ
- 3) การสร้างแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการทำงานงบประมาณ
- 4) วิธีการแจกจ่ายแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณและแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการทำงานงบประมาณ

1. การหาข้อมูลทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับงบประมาณ

การวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระทำกับข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517 ดังนี้

- 1.1 จำนวนนักเรียนแยกตามระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2517
- 1.2 จำนวนงบประมาณจำแนกตามระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2509 - 2517
- 1.3 รายจ่ายของรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมจากเอกสาร รายงานของสำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองแผนงาน สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ กองการศึกษาประชาบาล และกองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2517

2. จัดสร้างแนวการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูลที่หาได้มาทำเป็นหัวข้อแนวทาง เพื่อสะดวกต่อการวิเคราะห์

และจัดแบ่งลักษณะงานให้สัมพันธ์และสอดคล้องกันโดยได้แยกแนวทางการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ รายจ่ายของรัฐบาล แบ่งตาม ลักษณะงานระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517 และวิเคราะห์การขยาย การเพิ่มขึ้นหรือ ลดลง พร้อมทั้งดัชนีการเพิ่ม

2.2 แสดงงบประมาณทางการศึกษา จำแนกตามระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517

2.3 แยกงบประมาณตามข้อ 2.2 ออกเป็นหมวดค่าเนิการและหมวดลงทุน สำหรับในหมวดค่าเนิการนั้นแบ่งแยกออกไปอีกเป็นหมวดเงินเดือนและหมวดที่มีใช้เงินเดือน (Teacher salaries and non teacher salaries) การแบ่งงบประมาณในหมวดเงินเดือนนั้นให้รวมเอาเฉพาะเงินเดือน นอกนั้นให้ถือเป็นหมวดที่มีใช้เงินเดือน

2.4 แสดงจำนวนนักเรียนทุกระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2517

3. การสร้างแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการทำงานประมาณ

3.1 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแบบ Rating Scale เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยประกอบเพิ่มตามความมุ่งหมายของการวิจัย อีกส่วนหนึ่ง การที่ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามดังปรากฏในภาคผนวกข้างท้ายนี้ เพราะเห็นว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินผลถึงปัญหาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ของ กอง กรม กระทรวงต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการทำงบประมาณ ซึ่งเขามีประสบการณ์อยู่ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจที่ได้ศึกษาจากการสอบถาม รวมถึงเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบสอบถามตามลักษณะของปัญหา

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา ตรวจแก่อำนาจในข้อกระทงความให้ขอความชัดเจนขึ้น

3.3 นำแบบสอบถามที่ดัดแปลงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ขั้นต้น(Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 10 คน กองคลัง กรมสามัญศึกษา 10 คน กองคลังกรมอาชีวศึกษา 10 คน กองคลังกรมการฝึกหัดครู 10 คน และนำมาปรับปรุง

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพิ่มเติมครั้งนี้จำนวน 100 คน

4. วิธีการแจกจ่ายแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อเตรียมแบบสอบถามไว้ครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการพอสรุปได้ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร รายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ-เศรษฐกิจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ กองการศึกษาประชาบาล และกองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการ-ปกครอง กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร โดยขอหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยว่ามีความประสงค์จะค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการวิจัย ไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

4.2 แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคภายหลังที่ได้ปรับปรุงแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำไปขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตามส่วนราชการต่าง ๆ ในข้อที่ 4.1 เพื่อขอทราบความเห็นเกี่ยวกับการทำงานประมาณ จำนวน 100 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ และแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการทำงบประมาณ

เมื่อได้ข้อมูลและแบบสอบถามครบแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและแบบสอบถามแต่ละชุด ผลปรากฏว่าสมบูรณ์และใช้ได้

5.2 จำแนกข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการ

วิเคราะห์ พอสรูปได้ดังนี้

- 5.2.1 งบประมาณ โดยจำแนกการวิเคราะห์ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517 เป็นรายการ ดังนี้
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)
 - งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล
 - งบประมาณด้านการศึกษา
 - ดัชนีการเพิ่มของ GDP
 - ดัชนีการเพิ่มของงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล
 - ดัชนีการเพิ่มของงบประมาณด้านการศึกษา
 - งบประมาณรายจ่ายเป็นร้อยละของ GDP
 - งบประมาณการศึกษาเป็นร้อยละของ GDP
 - งบประมาณการศึกษาเป็นร้อยละของงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล

และคาดคะเนทุกรายการไปจนถึงงบประมาณ 2519

- 5.2.2 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2517 โดยแบ่งไว้ ดังนี้
- ด้านเศรษฐกิจ
 - ด้านการศึกษา
 - ด้านการป้องกันประเทศ
 - ด้านการสาธารณสุข
 - ด้านการสาธารณูปการ
 - ด้านการบริหารทั่วไป
 - ด้านการรักษาความสงบภายใน
 - ด้านการชำระหนี้เงินกู้
 - ด้านรายจ่ายอื่น ๆ

แล้วหาดัชนีการเพิ่มพร้อมกับจัดอันดับความมากน้อยของงบประมาณแต่ละลักษณะงาน เพื่อเปรียบเทียบกัน และคาดคะเนต่อไปจนถึงปีงบประมาณ 2519

5.2.3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ ระหว่างปี 2510 - 2517 และผลการคาดคะเนระหว่างปี 2518 - 2519 ตามข้อมูลในข้อที่ 5.2.1 และ 5.2.2 กับเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 2 (2510 - 2514) และแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 3 (2515 - 2519)

5.2.4 จำแนกจำนวนนักเรียนทุกระดับทุกประเภท ระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2517 และคาดคะเนแนวโน้มการเพิ่มไปจนถึงปีการศึกษา 2519 ผู้วิจัยมีหลักการแยก ดังนี้

5.2.4.1 ระดับประถมศึกษา แบ่งตามสังกัดหน่วยงานดังนี้

- ก) กรมสามัญศึกษา
- ข) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ค) เทศบาล
- ง) โรงเรียนสาธิตในสังกัดกรมการฝึกหัดครู
- จ) กรุงเทพมหานคร
- ฉ) เอกชน

5.2.4.2 ระดับมัธยมศึกษา แบ่งตามลักษณะการดำเนินงาน ดังนี้

- ก) โรงเรียนรัฐบาล
 - สายวิชาชีพ
 - สายวิชาสามัญ
- ข) โรงเรียนเอกชน
 - สายวิชาชีพ
 - สายวิชาสามัญ

5.2.4.3 ระดับการฝึกหัดครู แบ่งตามสังกัดหน่วยงานดังนี้

- ก) กรมการฝึกหัดครู
- ข) กรมพลศึกษา
- ค) กรมอาชีวศึกษา
- ง) กรมศิลปากร

5.2.4.4 ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค แบ่งตามสาขาวิชาดังนี้

- ก) เกษตรกรรม
- ข) การช่างอุตสาหกรรมและเทคนิค
- ค) พาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ
- ง) คหกรรมและศิลปกรรม

5.2.4.5 ระดับอุดมศึกษา แบ่งตามสังกัดดังนี้

- ก) รัฐบาล
- ข) เอกชน

5.2.5 แยกงบประมาณเป็นหมวดค่าเนิการและหมวดลงทุน ทุกระดับ
ทุกประเภท เฉพาะหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2510 - 2517
พร้อมกับคาดคะเนไปจนถึงปีงบประมาณ 2519 โดยแบ่งดังนี้

5.2.5.1 หมวดค่าเนิการ แบ่งเป็นรายการดังนี้

- ✓ ก) หมวดเงินเดือน (Salaries)
- ข) หมวดที่มีเงินเดือน (Non salaries) ซึ่ง
รวมหมวดต่าง ๆ คือ หมวดค่าจ้างประจำ
ค่าจ้างชั่วคราว ค่าใช้สอย ค่าตอบแทน
ค่าวัสดุ เงินอุดหนุน และอื่น ๆ

5.2.5.2 / หมวดลงทุน ให้รวมหมวดต่าง ๆ คือ หมวดครุภัณฑ์
และหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

5.2.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล ในข้อที่ 5.2.4 กับงบประมาณ
รายจ่ายการศึกษาตามระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2517
และคาดคะเนไปจนถึงปีการศึกษา 2519 เพื่อหารายการต่อไปนี้

- ก) ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน ต่อปีการศึกษาทุกระดับ
- ข) ค่าดำเนินการต่อนักเรียน ต่อปีการศึกษาทุกระดับ
- ค) ค่าลงทุนต่อนักเรียนต่อปีการศึกษาทุกระดับ

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการทำงานงบประมาณ โดย
ใช้วิธีการวิเคราะห์ความถี่ของรายการต่าง ๆ ด้วยขบวนการทางสถิติที่เหมาะสมคือ อาศัย
และประยุกต์วิธีดำเนินการวิเคราะห์ตามวิธีของ จอห์น คัมบลิว เบสท์ (John W. Best: 1959
188 - 190) เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีหน้าที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ
หรืองานคลัง ที่มีต่อการบริหารงานค่างบประมาณของหน่วยงานนั้นและต่อหน่วยงานกลาง เช่น
สำนักงานงบประมาณและกระทรวงการคลัง และหน่วยงานของตน ทั้งในด้านการบริหารงานและ
บุคคลากร มีความเห็นเป็นเช่นไร ในแง่เห็นด้วยหรือคัดค้าน โดยจัดการทำตามลำดับขั้นดังนี้

5.3.1 หาความถี่ของแต่ละขงรายการ แล้วแปลงเป็นค่าอัตราส่วนร้อยละ

5.3.2 คูณอัตราส่วนร้อยละในแต่ละขงด้วยน้ำหนักประจำขง โดยมีน้ำหนัก
ประจำขง ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5
มาก	เท่ากับ	4
ปานกลาง	เท่ากับ	3
น้อย	เท่ากับ	2
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1

5.3.3 รวมผลลัพท์ที่ได้ทั้ง 5 ขง ของแต่ละขงคำถาม เป็นค่าความ
สำคัญที่ผู้ตอบประเมินในแต่ละรายการ

5.3.4 จัดอันดับความสำคัญว่าจะอยู่ในระดับใด ซึ่งถือตามเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	450 - 500.00
มาก	เท่ากับ	350 - 449.99
ปานกลาง	เท่ากับ	250 - 349.99
น้อย	เท่ากับ	150 - 249.99
น้อยที่สุด	เท่ากับ	100 - 149.99

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสรุปผลหรือหาข้อยุติของการค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์และ
คำนวณหาสถิติต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการแปลผล ดังต่อไปนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ เท่ากับคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ เท่ากับผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N เท่ากับจำนวนข้อมูลตามการวิเคราะห์ในกลุ่ม

2. หาอัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ย คำนวณจากสูตร²

$$P_1 = P_0(1 + r)^n$$

เมื่อ P_1 แทนข้อมูลในปีที่ต้องการทราบอัตราการเพิ่ม

P_0 แทนข้อมูลในปีที่เป็นฐานคิดอัตราการเพิ่ม

r แทนอัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ยในแต่ละปี

n แทนจำนวนปีระหว่างปีต้นนับเป็นฐานกับปีที่ต้องการทราบ
อัตราเฉลี่ยการเพิ่มขึ้น

¹ J.P. Guilford, Fundamental Statistics in Psychology and Education, p.44.

² กองแผนงานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
เอกสารโรเนียววิธีวิเคราะห์งบประมาณ 2516, หน้า 2.

3. หาคะดัสนี้การเพิ่มจำนวนจากสูตร¹

$$I_n = \frac{X_n (100)}{X_o}$$

เมื่อ I_n แทนดัชนีในปีที่ $N + 1, n + 2, n + 3, \dots$

X_n แทนข้อมูลในปีที่ $n + 1, n + 2, n + 3, \dots$

X_o แทนข้อมูลในปี n (Base year)

¹

J. Hallak, The Analysis of Education Costs and Expenditure, 1969, p.21.

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการค้นคว้า

จากความมุ่งหมายของการศึกษาและค้นคว้า และขอบเขตของการค้นคว้าดังกล่าวไว้ในปีที่ 1 ผู้วิจัยขอสรุปผลการค้นคว้า ดังนี้

ก. วิธีจัดสรรเงินงบประมาณแต่ละปีของประเทศ ก่อนที่จะทราบวิธีจัดสรรเงินงบประมาณทางการศึกษาของประเทศ ขอให้ดูงานโปรดพิจารณาจากแผนภูมิแสดงการบริหารการศึกษาของประเทศไทยในปี 2517 ในภาคผนวกหน้าที 1 จะเห็นว่าประชาชนมีสิทธิเลือกผู้แทนของตนเองมาบริหารงานทางการศึกษาอยู่ 3 ทางคือ ทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาล ดังนั้น ในการจัดสรรเงินงบประมาณทางการศึกษาของประเทศ ประชาชนมีโอกาสดูจะตรวจตราควบคุมการใช้งบประมาณได้โดยวิธีเลือกผู้แทนของตนไปทำหน้าที่ดังกล่าวตามกฎหมายได้ ในการจัดสรรเงินงบประมาณนั้น อาศัยอำนาจหน้าที่ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2503 โดยที่ พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณดังกล่าวเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดทำงานงบประมาณไม่ว่างบประมาณจะจัดทำในรูปใด ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. งบประมาณฝ่ายบริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหาร เป็นผู้จัดและควบคุมการจัดทำเพื่อเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติ
2. งบประมาณฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายนิติบัญญัติควบคุมและจัดทำขึ้นเองและเสนอในสภานิติบัญญัติเอง

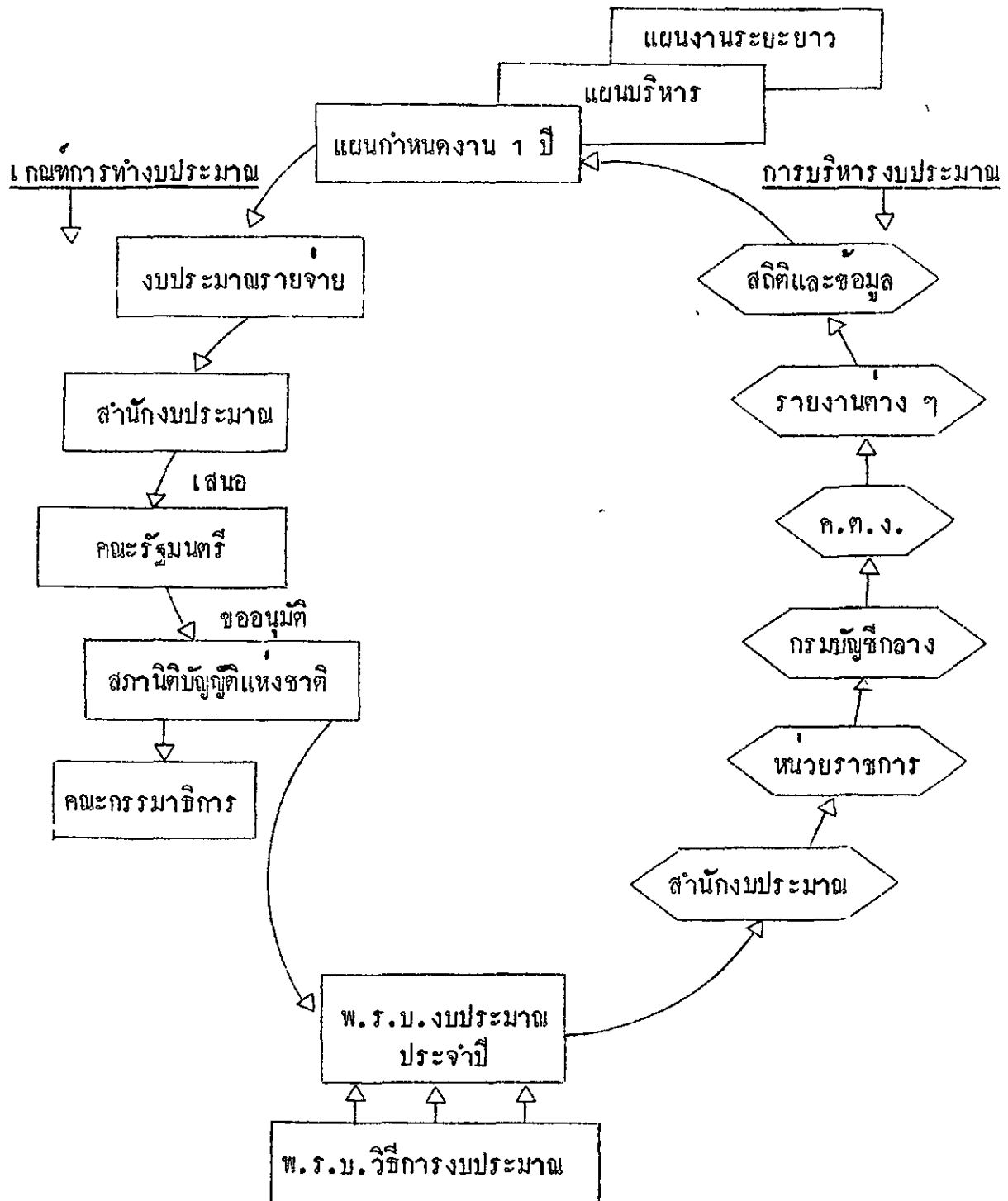
โดยที่งบประมาณแผ่นดินฝ่ายบริหารจะเป็นผู้เสนอ ฉะนั้น ตามผังวงจรงบประมาณจึงได้จำกัดไว้เฉพาะ งบประมาณประเภทนี้ ดังนั้น การดำเนินงานงบประมาณจึงแยกออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

- (1) กฎเกณฑ์การทำงานงบประมาณ
- (2) การบริหารงบประมาณ

(1) กฎเกณฑ์การทำงานงบประมาณ โดยที่งบประมาณเป็นแผนงานทางการคลังของรัฐบาลซึ่งประกอบด้วย

- (1.1) วิธีการที่จะหาเงินมาใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐ ได้แก่ เงินรายรับ
- (1.2) การกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐจะกระทำ ได้แก่ รายจ่ายตามแผนงาน

แผนภูมิที่ 1 แสดงวงจรงบประมาณแผ่นดินโดยทั่ว ๆ ไป

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตามแผนภูมิวงจรงบประมาณแผ่นดินเมื่อได้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลขึ้นแล้ว ก็จะแปรรูปออกมาเป็นแผนงานส่วนย่อยของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่าแผนกำหนดงาน ซึ่งจะต้องคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนงานแต่ละแผนงานที่กำหนดนั้น อาจจะกำหนดเป็นระยะสั้นหรือยาว แล้วแต่รูปและวิธีดำเนินงานตามลำดับความสำคัญหรือนโยบายที่วางไว้ ข้อที่สำคัญคือ แผนงานจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของงานไว้อย่างชัดเจน ในแต่ละปีรัฐบาลจะต้องกำหนดแผนงานขึ้น พร้อมกับประมาณรายจ่ายของแต่ละแผนงาน นั่นก็หมายความว่าทุกส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องส่งค่าของงบประมาณประจำปีซึ่งมีการประมาณรายจ่ายไปยังสำนักงบประมาณ สำนักงบประมาณจะมีหน้าที่พิจารณาทบทวนค่าของงบประมาณตามความจำเป็นและความสำคัญของแต่ละแผนงานโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2503 หมวด 1 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ หมวด 2 ว่าด้วยลักษณะของงบประมาณและหมวด 3 ว่าด้วยการจัดทำงบประมาณ หน่วยงานนี้เป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารงานของรัฐบาล ช่วยสนับสนุนนิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาจัดตั้งเงินเพิ่ม และวิเคราะห์พิจารณาความต้องการต่าง ๆ ของส่วนราชการที่จะดำเนินงานให้เป็นผลคือต่อประเทศ ซึ่งขั้นสุดท้ายจะได้ตราออกมาเป็นรูปพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี แล้วเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี ในขั้นนี้คณะรัฐมนตรีจะพิจารณารับรองงบประมาณ เมื่อคณะรัฐมนตรีตรวจสอบทำความเข้าใจและรับรองแผนงานของรัฐบาลแล้วก็จะเสนอไปยังรัฐสภา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ) อาศัยตาม พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2503 หมวด 2 มาตรา 8 งบประมาณประจำปีที่เสนอต่อรัฐสภานั้นโดยปกติให้ประกอบด้วย

- (1) ค่าแถลงประกอบงบประมาณแสดงฐานะและนโยบายการคลังและการเงินสาระสำคัญของงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง
- (2) รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ผ่านมาแล้ว ปีปัจจุบันและปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย
- (3) คำอธิบายเกี่ยวกับงบประมาณรายรับ
- (4) คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง
- (5) รายงานเกี่ยวกับการเงินของรัฐวิสาหกิจ
- (6) คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและที่เสนอขอกู้เพิ่มเติม
- (7) รายงานการรับจ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ เพื่อช่วยราชการ

(8) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีจากทางฝ่ายบริหารแล้ว จะต้องมาพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะงบประมาณเป็นงานที่สำคัญชิ้นหนึ่ง นับเป็นส่วนใดส่วนเสียของประชาชนในชาติทางการเงินโดยตรง และมีหน้าที่ควบคุมฝ่ายบริหารค่านี้อยู่ ฉะนั้นการพิจารณาและอนุมัติในเรื่องงบประมาณในขั้นนี้จึงปรากฏออกมาในรูป "พระราชบัญญัติ" ซึ่งเป็นกฎหมายออกมาบังคับใช้ในทางฝ่ายบริหารให้ปฏิบัติตามนั้นเอง และมีข้อบังคับในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ ผิดกับกฎหมายอย่างอื่นเป็นที่น่าสังเกตคือ การตราพระราชบัญญัติโดยทั่วไป ซึ่งจะต้องมีการพิจารณากัน 3 วาระนั้น อาจพิจารณารวดเดียวให้เสร็จทั้ง 3 วาระก็ได้ แต่สำหรับการตรากฎหมายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณแล้ว ต้องพิจารณาราวละวาระ จะสรุปลงรวดเดียวทั้ง 3 วาระไม่ได้

วาระในการพิจารณาร่างเป็นกฎหมายของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแบ่งเป็น 3 วาระ คือ

- วาระที่ 1 จะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ หรือไม่
- วาระที่ 2 เมื่อรับหลักการแล้วพิจารณาร่างกฎหมายนั้น ๆ เรียงมาตราไปในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวาระที่ 2 นั้น สภามีวิธีดำเนินการโดยมอบหมายให้คณะกรรมาธิการ ซึ่งมีทั้งสามัญและวิสามัญพิจารณาควความละเอียดถี่ถ้วนก่อนที่จะถึงวาระที่ 3 แทนสมาชิกทั้งหมดก็ได้ ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน
- วาระที่ 3 เมื่อพิจารณาร่างกฎหมายหรือพระราชบัญญัตินั้นแล้ว ที่ประชุมสภาจะพิจารณาเห็นควยวว่าสมควรตราใช้เป็นกฎหมายหรือไม่

เมื่อที่ประชุมสมาชิกสภานิติบัญญัติ เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีแล้ว ก็มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี จัดว่าเป็นพระราชบัญญัติสำคัญยิ่งที่สุดฉบับหนึ่ง ที่จัดทำขึ้นโดยฝ่ายบริหาร ให้ฝ่ายนิติบัญญัติอนุมัติ

วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีพอแยกเป็นข้อ ๆ อย่างสังเขป 3 ข้อ คือ

1. แสดงแนวนโยบายของฝ่ายบริหาร

โดยปกติไม่ว่ารัฐบาลชุดใด ๆ ก่อนที่จะรับหน้าที่บริหารย่อมต้องแถลงนโยบายของคณะรัฐบาลนั้น ๆ ต่อรัฐสภาเพื่อขอรับความไว้วางใจในการที่จะดำเนินการบริหารต่อไป เมื่อได้รับความไว้วางใจแล้ว ก็จะลงมือปฏิบัติงานด้านบริหาร งานใด ๆ ก็ตามก็ต้องใช้เงินงบประมาณทั้งสิ้น จะมากหรือน้อยอยู่ที่แผนงานและการดำเนินงานนั้น ๆ ในการที่เสนอขออนุมัติใช้จ่ายเงินเพื่อดำเนินการดังปรากฏรายจ่ายอยู่ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จึงเป็นเครื่องแสดงแนวนโยบายที่รัฐบาลจะปฏิบัติในรอบปีถัดไปนั่นเอง และจะสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาเพียงใด สมาชิกรัฐสภาสามารถพิจารณาเปรียบเทียบกันได้

2. แจ้งให้ประชาชนได้ทราบว่ารัฐบาลจะทำอะไรบ้าง

กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น เป็นเครื่องแสดงออกอย่างชัดเจนว่าในรอบปีที่จะใช้พระราชบัญญัตินั้น ๆ รัฐบาลมีโครงการจะทำอะไรบ้าง ดังนั้น ประชาชนทั่วไปอาจพิจารณาได้ว่าเงินของเขาที่เสียให้กับรัฐบาลในรูปของภาษีหรือค่าธรรมเนียมต่าง ๆ นั้น รัฐบาลนำเอาไปทำอะไรบ้าง จะบังเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือส่วนตัวอย่างไร

3. แสดงแนวโน้มของเศรษฐกิจและการคลัง

งบประมาณเป็นเครื่องแสดงความมั่งคั่งและก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจของประเทศ ประเภทรายจ่ายและตัวเลขจะเป็นเครื่องในการเร่งรัดพัฒนาการในด้านเศรษฐกิจเกิดผลแล้วขนาดใด ภาวะความเจริญในด้านเศรษฐกิจในด้านการผลิตการค้ากับต่างประเทศ สินค้าขาออก สินค้าขาเข้า การค้าและการปรับปรุงทางด้านบริหารงานคลังและงานงบประมาณของรัฐบาลดีขึ้นเพียงใดแล้วนั้น ได้เป็นเครื่องกำหนดงบประมาณของรัฐขึ้นมาและสะท้อนให้เห็นในรูปการจัดงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล

(2) การบริหารงบประมาณ

เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีตราออกมาใช้เป็นกฎหมายแล้วหน้าที่ในการบริหารเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ก็ต้องอยู่กับส่วนต่าง ๆ ของรัฐบาลตามหน้าที่และแนวทางที่กำหนดไว้ โดยมีเจตนาที่จะให้บังเกิดผลดีที่สุดตามเงินที่ได้รับอนุมัติแล้วตาม

กฎหมาย ในการที่จะได้เงินไปใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีวิธีดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ทั้งนี้ เพราะเงินเหล่านี้เป็นทรัพยากรส่วนรวมของชาติ ผู้บริหารการใช้ทรัพยากรด้านการเงินนี้จึงต้องให้เหมาะสมกับความรอบคอบและประหยัดให้มากยิ่งกว่าการใช้เงินส่วนตัว ผู้บริหารต้องยึดมั่นในแผนการของงบประมาณและถึงจะปฏิบัติผิดแผกออกไปบ้าง เพราะความจำเป็นโดยมีการอนุมัติให้ทำได้ก็ตาม ต้องจัดให้มีการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ให้ดี เพื่อเป็นเครื่องช่วยในการปฏิบัติเป็นไปตามแผนการของงบประมาณส่วนหนึ่ง และยังเป็นเครื่องมือช่วยในการพิจารณาเงินจ่ายนั้นให้ใกล้เคียงกับที่ประมาณไว้ เครื่องมือสำคัญในการใช้บริหารงบประมาณเป็นขั้นๆ ในปัจจุบันมีดังนี้

ก. เงินประจำงวด

โดยที่เงินในงบประมาณเป็นเงินที่รัฐสภาอนุมัติให้ส่วนราชการก่องหนและใช้จ่ายได้ภายในวงเงินที่กำหนดไว้ การอนุมัติเช่นนี้ย่อมต้องขึ้นอยู่กับสถานะการเงินของรัฐบาลด้วย ฉะนั้น จึงต้องจัดให้มีการควบคุมเพื่อให้เกิดผล ดังนี้

1. ต้องให้รายจ่ายกระจายไปตลอดปีงบประมาณ และให้ตรงกับแผนงานที่กำหนดไว้
2. ต้องมีการปรับปรุงรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติให้สอดคล้องกับกำลังเงินรายรับซึ่งอาจจะเก็บไม่ได้ตามอัตราหรือระดับที่คาดหมายไว้
3. ต้องให้มีการเปลี่ยนแปลงแผนกำหนดงาน หรือความต้องการได้เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจหรือเหตุอื่น ๆ

ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการใช้ระบบการจัดเงินประจำงวด ซึ่งได้แบ่งจ่ายเงินงบประมาณออกเป็นระยะเวลาที่กำหนดให้เป็นระยะ ๆ ไป ปัจจุบันประเทศไทยได้จัดเป็น 3 งวด ๆ ละ 4 เดือน การจัดเงินประจำงวดนี้ มีวิธีการเกือบจะคล้ายคลึงกับการเสนอของงบประมาณที่เดียว คือหน่วยราชการที่จะใช้จ่ายเงินต้องยื่นคำขอต่อสำนักงบประมาณ และสำนักงบประมาณจะพิจารณาว่าเป็นไปตามกำหนดงานเพียงใด เงินสดที่รัฐบาลมีอยู่ในขณะที่ยื่นและที่จะมีในอนาคตก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำนักงบประมาณจะนำมาวินิจฉัยพิจารณาประกอบเพื่อกำหนดเงินให้ด้วย

ข. เงินจัดสรร

เนื่องจากการจัดสรรเงินงบประมาณเป็นวิธีการสืบเนื่องมาจากการจัดเงินประจำงวด และเป็นวิธีการด้านหนึ่งในการบริหารด้านการเงินในอันที่จะให้มีการรับผิดชอบเป็นช่วง ๆ ถัดไปจากผู้บริหารระดับสูง เช่น อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ให้ได้มีการ

ควบคุมงานและวงเงิน ตลอดจนการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของงานนั้น ๆ โดยเฉพาะ และเพื่อประโยชน์และประสิทธิภาพในการจัดสรรเงินให้โดยผล ควรจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินและผลงาน การจัดสรรเงินงบประมาณควรจะต้องจัดให้เป็นไปตามรูปของความรับผิดชอบในงานที่จะทำนั้นตามรูปของการแบ่งส่วนราชการ

โครงการจัดสรรเงินที่เหมาะสมควรมีลักษณะดังนี้

1. จัดวางวิธีให้มีการเบิกจ่ายเงินจัดสรรแต่ละงาน โดยให้อำนาจบุคคลมากกว่าหนึ่งคน และต้องปฏิบัติร่วมกัน
2. วางวัตถุประสงค์ของแต่ละงานไว้ให้ชัดเจน ไม่ซ้ำกับวัตถุประสงค์ของงานอื่น
3. รายการที่ไม่สามารถจัดแบ่งได้ หรือรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานบิโคงบหนึ่ง โดยเฉพาะ ควรรวมไว้เป็นงบกลาง ไม่ควรจัดสรรกระจายออกไปตามงบงานต่าง ๆ

ในการกำหนดจำนวนเงินที่จะจัดสรรมีหลายวิธี คือ

1. งบประมาณรายจ่ายซึ่งได้รับอนุมัติตามแผนงานและงานต่าง ๆ
2. การที่ราคาส่งของที่จะใช้ออกมาเป็นจำนวนเงิน หรือหาค่ามูลค่างานของหน่วยงานออกเป็นหน่วย (Unit Cost) แล้วใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดการจัดสรร
3. หนี้สินหรือข้อผูกพันในอดีต และสถานะของกำลังเงินในปัจจุบัน

ค. การควบคุมการเบิกจ่าย

วิธีการนำเอาระบบ การจัดเงินประจำงวด การจัดสรรเงินก็เป็นวิธีขั้นต้นในการควบคุมการตั้งงบประมาณ ส่วนการควบคุมการเบิกจ่ายจะเป็นหลักประกันในการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้เป็นไปอย่างมีระเบียบ มีแบบแผน และเป็นการถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับและข้อกำหนดที่กำหนด การจ่ายต้องจ่ายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับที่มีอยู่เท่านั้นในเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ควบคุมการเบิกเงินและการส่งจ่ายเงินแผ่นดินควรเข้าใจในขั้นแรกว่า แม้ว่าในรายละเอียดที่ได้มีไว้ในเอกสารงบประมาณประจำปีแล้ว อย่างไรก็ตามความยุ่งยาก ครัดว่าจะกระหน่ำออกเหนือไปจากรายละเอียดนั้น ๆ มิได้ ความจริงการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้นได้ทุกโอกาส หากว่าการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นจากการกระทำโดยที่มีเจตนาที่ดีและอยู่ในขอบเขตของนโยบายหรือกฎหมายแล้วก็เป็นเรื่องสมควร โดยตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเบิกจ่ายตามธรรมดา เป็นอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงการคลัง ซึ่งใช้อำนาจ

บริหารตามบัญชีหมวด 5 มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2503 (ฉบับที่ 2) ปัจจุบันกระทรวงการคลังก็ได้กำหนดระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลังที่เป็นงบประมาณรายจ่ายไปแล้ว เรียกว่า "ระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. 2505"

ง. การตรวจสอบหลักฐานการจ่าย

ผู้ที่มีหน้าที่ตรวจใดแก่ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) ซึ่งมีอำนาจในการหักทวงการจ่ายเงินที่ไม่เป็นไปตามกฎ ขอบบังคับ หรือข้อกฎหมายต่าง ๆ สำหรับหน้าที่ผู้เบิกเงินมาจ่ายนั้น ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินได้บัญญัติให้ส่งหลักฐานการจ่ายให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ และต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามการหักทวง หรือขอคัดค้านการหักทวงให้เสร็จอย่างใดอย่างหนึ่งตามระเบียบ ในระบบการควบคุมทางการเงินทั่วไป การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นเรื่องจำเป็น และเท่าที่ใดกระทำกันในต่างประเทศบางประเทศได้มีการจัดเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดต่อรัฐสภาหรือเรียกว่าฝ่ายนิติบัญญัติ
2. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดกับฝ่ายบริหาร

สำหรับประเทศไทยได้มีการจัดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร ตลอดมา คือ ในสมัยมิได้จัดตั้งสำนักนายกรัฐมนตรีนั้นขึ้นอยู่กับกระทรวงการคลัง เรียกว่า กรมตรวจและสำราญชี้ ต่อมาได้เปลี่ยนไปขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี เรียกว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีฐานะเป็นทบวงการเมือง

จ. รายงานต่าง ๆ

การบริหารงบประมาณให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง ย่อมต้องอาศัยเรื่องราวต่าง ๆ ของการปฏิบัติตามแผนงานแต่ละงาน เป็นเครื่องมือในการพิจารณาหาค่าของการปฏิบัติ นั้น ๆ อาจจะได้จากการสำรวจ การตรวจงานและการตรวจสอบทางบัญชีเป็นเกณฑ์ ซึ่งอาจจะปรากฏออกมาในรูปลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. รายงานทางการคลัง หมายถึง คำแถลงและเอกสารซึ่งทำขึ้นแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะการคลัง และการปฏิบัติของรัฐบาล เช่น รายงานทางการคลังของกรมบัญชีกลาง หรือหน่วยงานอื่น ๆ
2. รายงานการปฏิบัติงาน โดยปกติเป็นรายงานเกี่ยวกับหน้าที่และผลงานในท้องที่

หรือในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ทั้งขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของผู้จัดทำ ลักษณะสำคัญของการรายงานควรทำดังนี้

- 2.1 จัดรวบรวมเสนอให้ทันเวลา
- 2.2 คำชี้แจงหรือรายละเอียดไม่ควรให้ฟุ่มเฟือยจนเกินไป
- 2.3 จัดรูปร่างและแบบฟอร์มให้กระชับรัดกุม สะดวกแก่การอ่าน

ในรายงานอาจจะใช้สถิติและการวิเคราะห์วิจารณ์โดยละเอียดทางวิชาการ ปัจจุบันนี้กรมบัญชีกลางและสำนักงานประมาณได้ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการดำเนินงานตามระบบรายงานเกี่ยวกับการคลังและเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่แล้ว คือรายงานทางการคลัง หน้าที่ส่วนใหญ่เป็นของกรมบัญชีกลาง เป็นผู้รวบรวมจัดทำ ส่วนรายงานทางการปฏิบัติงานนั้นเป็นหน้าที่ของสำนักงานประมาณ เป็นผู้รวบรวมเพื่อหาคุณค่าของแผนงานแต่ละแผนงาน

จ. สถิติและข้อมูล

ตัวเลขทาง ๆ ที่จัดทำขึ้นตามระบบรายงานนั้นโดยปกติเป็นตัวเลขสถิติอยู่แล้ว และเป็นเครื่องช่วยนำทางหรือควบคุมการดำเนินงานที่กำลังทำอยู่ นอกจากนี้ยังใช้เป็นรากฐานที่ดีในการวางแผนกำหนดงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้น สถิติตัวเลขย่อมสัมพันธ์กับการประมาณรายจ่ายเพื่อตั้งงบประมาณของหน่วยราชการนั้น ๆ ด้วย และสามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของการปฏิบัติงาน ทั้งยังช่วยปรับปรุงงานให้งานดีขึ้นและประหยัดอีกด้วย X

ในด้านการศึกษานั้น การเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีก็มีวิธีการคล้ายกับขบวนการดังกล่าวแล้วโดยส่วนรวม แต่รายละเอียดเกี่ยวกับรายงานดำเนินการตามระบบหน่วยงานอาจจะละเอียดขึ้น ซึ่งพอสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 2

ข. การวิเคราะห์งบประมาณทางการศึกษา

1) เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (G.D.P.) กับงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลและรายจ่ายทางการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519 โดยใช้ปีงบประมาณ 2509 เป็นปีฐาน (Base year) ในการกำหนดหาดัชนีการเพิ่มพอสรูปได้ดังนี้

ในปีงบประมาณ 2509 มูลค่า G D P. ประมาณ 101,374.71 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2514 มูลค่า G D P. ประมาณ 145,340.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 ต่อปี ในช่วง 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 (2515-2517) มูลค่า G D P. เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.84 ต่อปี และคาดว่าจะตลอดระยะ 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 มูลค่า G D.P. จะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.75 ต่อปี

ในด้านรายจ่ายของรัฐบาล ในปีงบประมาณ 2509 มีทั้งสิ้นประมาณ 15,140.0 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2514 ใช้จ่ายประมาณ 29,145.0 ล้านบาท เฉลี่ยรายจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.4 ต่อปี และดัชนีการเพิ่มของงบประมาณรายจ่ายในระยะปีงบประมาณ 2509-2514 นี้ประมาณ 192.50 ซึ่งเกือบเท่าตัว ในปีงบประมาณ 2510 และ 2514 งบประมาณรายจ่ายคิดเป็นร้อยละ 17.8 และ 19.7 ของ G D P. ตามลำดับ ปีงบประมาณ 2519 คาดว่างบประมาณรายจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับ G D P. ประมาณร้อยละ 23.0 ส่วนงบประมาณทางการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับ G D P. ในปี 2510, 2514, 2517 และคาดว่าจะในปี 2519 ประมาณร้อยละ 2.75, 3.57, 3.50 และ 4.96 ตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นการเพิ่มขึ้นที่น่าพอใจ เพราะมีแนวโน้มสูงขึ้น อันจะเป็นส่วนช่วยสนับสนุนการลงทุนทางการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพดีขึ้น สำหรับงบประมาณทางการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายทั้งหมดของรัฐในงบประมาณแต่ละปีนั้นพอสรุปได้ว่า ในปีงบประมาณ 2510, 2514, 2515 และ 2518 ประมาณร้อยละ 15.46, 18.12, 19.13 และ 20.60 ตามลำดับ และคาดว่าจะในปีงบประมาณ 2519 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21.60 (โปรดดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (G D P.) กับงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล และรายจ่ายทางการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2509-2519

ปีงบประมาณ	G D P.		งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล		งบประมาณรายจ่ายทางการศึกษา			
	จำนวนเงิน ** (ล้านบาท)	ดัชนีการเพิ่ม %	จำนวนเงิน ** (ล้านบาท)	ดัชนีการเพิ่ม %	ร้อยละของ G D P.	จำนวนเงิน ** (ล้านบาท)	ดัชนีการเพิ่ม %	ร้อยละของ G D P.
2509	101,374.7	100.00	15,140.0	100.00	14.93	2,503.9	100.00	2.47
2510	108,294.0	106.83	19,228.3	127.00	17.75	2,973.3	118.75	2.75
2511	116,774.0	115.19	21,262.0	140.44	18.21	3,370.5	134.61	2.89
2512	128,566.0	126.82	23,960.0	158.26	18.64	3,993.2	159.48	3.11
2513	135,939.0	134.10	27,299.9	180.32	20.08	4,640.0	165.31	3.41
2514	154,340.0	143.37	29,145.0	192.50	19.71	5,191.1	207.32	3.57
2510-2514	634,931.0	-	120,895.2	-	-	20,168.1	-	-
2515	160,162.0	158.00	28,995.0	191.51	18.11	5,546.5	221.60	3.46
2516	190,035.0	187.46	32,030.0	211.56	16.80	5,952.5	237.73	3.13
2517	202,510.0	199.76	39,030.0	257.80	19.30	7,068.3	282.30	3.50
2518*	227,560.5	224.47	48,000.0	317.04	21.09	9,869.5	394.96	3.95
2519*	230,404.6	227.28	52,993.1	350.02	23.00	11,446.5	457.14	4.96
2515-2519	1,010,672.1	-	201,048.1	-	-	39,905.3	-	-

หมายเหตุ 1) การคำนวณดัชนีการเพิ่มของงบประมาณในปีงบประมาณ 2509 เป็นปีฐาน (Base Year).

* 2) ตัวเลขประมาณการ ก่อน พ.ร.บ.งบประมาณประจำปีประกาศใช้

** 3) สำนักงบประมาณ, งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2509-2517

2) เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517 และคาดคะเนไปจนถึงปีงบประมาณ 2519 พอสรุปได้ดังนี้ คือ ในช่วงระยะปีงบประมาณ 2510-2517 รัฐบาลได้ให้ความสนใจและลงทุนทางการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจของประเทศมากเป็นอันดับที่ 1 ทุกปี และคาดว่าจะยังคงมากเป็นอันดับที่ 1 ไปจนถึงปีงบประมาณ 2519 กล่าวคือ ในปีงบประมาณ 2510 และ 2517 รัฐบาลได้ลงทุนทางด้านการเศรษฐกิจเป็นจำนวน 5,791.0 และ 7,546.4 ล้านบาท หรือเปรียบเทียบกับรายจ่ายทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 30.12 และ 19.34 ตามลำดับ ในด้านการศึกษาในปีงบประมาณ 2510, 2517 และคาดคะเนไปจนถึง 2519 การลงทุนทางด้านการศึกษาของรัฐบาลในสมัยต่าง ๆ ได้พิจารณาว่ามีความจำเป็นและสำคัญมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากด้านเศรษฐกิจในระหว่างปีงบประมาณ 2510-2512 ส่วนระหว่างปีงบประมาณ 2513-2517 มากเป็นอันดับที่ 3 และคาดว่าในปี 2519 จะเพิ่มความสำคัญมากเป็นอันดับที่ 2 อีกประมาณร้อยละ 21.60 หรือประมาณ 11,446.5 ล้านบาท ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 3 (2515-2519) ใ้ปีงบประมาณงบประมาณรายจ่ายเพื่อพัฒนาการศึกษาเฉพาะงบประมาณส่วนของรัฐบาลซึ่งมิได้รวมเงินกู้ (Foreign Loans) และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ (Financial Assistance from Abroad) เท่ากับ 31,212.0 ล้านบาท แต่ผลการดำเนินการจริง ๆ ตามสถิติทางงบประมาณที่รวบรวมและแยกวิเคราะห์ในช่วงระยะแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 ระหว่างปีงบประมาณ 2515-2517 เท่ากับ 18,569.3 ล้านบาท หรือ 59.5% ของทั้งหมดที่ตั้งไว้ และคาดว่าตลอดระยะแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 รัฐบาลคงจะต้องใช้เงินงบประมาณเป็นยอดรวมทั้งสิ้น 39,905.3 ล้านบาท หรือสูงกว่ายอดเงินที่ตั้งไว้จริง 8,693.3 ล้านบาท หรือ 27.8% (โปรดดูตารางที่ 5)

✓

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงาน ระหว่างปีงบประมาณ 2510 - 2519 หน่วย : ล้านบาท

ลักษณะงาน	2510		2511		2512		2513		2514			
	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่		
1. ด้านเศรษฐกิจ 2. ด้านการศึกษา 3. ด้านการป้องกันประเทศ 4. ด้านการสาธารณสุข 5. ด้านสาธารณูปโภค 6. ด้านการบริหารทั่วไป 7. ด้านการรักษาความสงบภายใน 8. ด้านการชำระหนี้เงินกู้ 9. คำนวณรายจ่ายอื่น ๆ	5,791.0	30.12	1	6,251.8	29.40	1	6,840.3	28.55	1	7,732.5	26.53	1
	2,973.3	15.46	2	3,370.5	15.85	2	3,993.2	16.67	2	4,640.0	17.00	3
	2,683.2	15.34	4	3,261.9	15.34	3	3,764.4	15.71	3	4,898.3	17.94	2
	2,801.1	14.57	3	2,630.5	12.40	4	718.4	2.99	9	883.4	3.24	9
	1,005.8	5.23	8	1,024.8	4.82	8	2,358.7	9.84	4	2,399.0	8.80	4
	1,156.2	6.01	5	1,288.2	6.06	6	1,155.3	4.82	8	1,130.0	4.14	8
	1,325.1	6.90	7	1,200.0	5.64	7	1,616.4	6.75	6	1,857.5	6.80	6
	1,492.6	7.76	6	2,234.3	10.51	5	1,956.4	8.17	5	2,340.2	8.58	5
	19,228.3	100.00	-	21,262.0	100.00	-	23,960.0	100.00	-	27,299.9	100.00	-
ลักษณะงาน(ต่อ)	2515		2516		2517		2518		2519			
	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่	จำนวนเงิน	ร้อยละอันดับที่		
1. ด้านเศรษฐกิจ 2. ด้านการศึกษา 3. ด้านการป้องกันประเทศ 4. ด้านการสาธารณสุข 5. ด้านสาธารณูปโภค 6. ด้านการบริหารทั่วไป 7. ด้านการรักษาความสงบภายใน 8. ด้านการชำระหนี้เงินกู้ 9. คำนวณรายจ่ายอื่น ๆ	6,688.0	23.07	1	6,793.9	21.21	1	7,546.4	19.34	1	11,822.8	22.31	1
	5,548.5	19.14	3	5,952.5	18.58	3	7,068.3	18.11	3	9,889.5	21.60	2
	5,646.4	19.47	2	6,512.9	20.33	2	1,485.6	3.80	8	8,224.1	17.10	3
	900.4	3.10	9	984.2	3.07	9	1,084.0	2.78	9	1,468.2	3.10	9
	2,450.8	8.48	5	2,582.6	8.06	5	3,965.0	10.16	5	3,703.0	7.70	5
	1,254.4	4.33	7	1,167.9	3.65	8	2,351.0	6.02	7	1,759.6	3.70	8
	2,059.9	7.10	6	2,191.5	6.84	6	7,165.7	18.36	2	2,757.9	5.70	7
	3,417.8	11.79	4	3,800.6	11.87	4	5,191.1	13.30	4	6,764.1	14.10	4
	1,028.8	3.55	8	2,043.9	6.39	7	3,171.9	8.13	6	3,156.7	6.60	6
28,995.0	100.00	-	32,030.0	100.00	-	39,030.0	100.00	-	48,000.0	100.00	-	
รวม	52,993.1 100.00 -											

3) รายจ่ายจริงทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาระหว่างปี
งบประมาณ 2510-2516 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้ คือ ในช่วงระยะปีงบประมาณ
2510-2514 รัฐบาลได้มุ่งพัฒนาและให้ความสำคัญระดับประถมศึกษาเป็นอันดับที่ 1
คือในปี 2510 และ 2514 รัฐบาลได้ใช้งบประมาณทางการศึกษาโดยเฉพาะระดับประถม
ศึกษาไปทั้งสิ้น 1,500.80 ล้านบาท และ 2,802.61 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 53.6
และ 55.8 ตามลำดับ อันดับที่ 2 ใช้งบประมาณรายจ่ายระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค
ซึ่งในปีงบประมาณ 2510 และ 2514 ได้ใช้งบประมาณจริง 409.4 ล้านบาท และ 683.3
ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 14.50 และ 13.60 ตามลำดับ ซึ่งได้รับโดยเฉลี่ยประมาณ
ร้อยละ 14.52 ของรายจ่ายทั้งหมดทุกระดับ อันดับที่ 3 ได้แก่อะดับอุดมศึกษาในระยะแผน
พัฒนาระยะที่ 2 ได้ใช้งบประมาณโดยเฉลี่ยร้อยละ 13.9 ต่อปี ส่วนในระดับมัธยมศึกษาได้
มากเป็นอันดับที่ 4 คิดเฉลี่ยได้รับร้อยละ 9.9 ต่อปี อันดับที่ 5 คือรายจ่ายทางด้านการ
บริหารงานการศึกษา อันดับที่ 6 คือ รายจ่ายการศึกษานอกระบบ ห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์
อันดับที่ 7 คือรายจ่ายทางการศึกษาอื่น ๆ โดยเฉลี่ยอัตราการเพิ่มของงบประมาณทางการ
ศึกษาตามบัญชีรายจ่ายจริงในช่วงระยะเวลาปีงบประมาณ 2510-2516 คิดเป็นร้อยละ 12.83
ต่อปี (โปรดดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 รายจ่ายจริงทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2516*

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2510		2511		2512		2513		2514		2515		2516	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
1) บริหารงานศึกษา														
งบลงทุน	13.499		16.305		8.672		45.851		16.803		6.513		8.096	
งบดำเนินงาน	148.769		166.109		227.832		233.260		242.430		295.855		297.410	
รวม	162.268	5.8	182.414	5.4	236.504	6.3	279.111	6.2	259.233	5.2	302.368	5.6	305.506	5.1
2) ประถมศึกษา														
งบลงทุน	257.673		282.494		355.039		631.418		607.489		634.608		619.656	
งบดำเนินงาน	1,253.128		1,483.019		1,689.856		1,864.298		2,195.118		2,358.784		2,642.888	
รวม	1,510.801	53.6	1,765.513	52.7	2,044.895	54.7	2,495.716	55.4	2,802.607	55.8	2,993.392	55.0	3,262.544	54.8
3) มัธยมศึกษา														
งบลงทุน	93.840		108.666		81.353		207.422		236.767		244.060		287.186	
งบดำเนินงาน	187.226		213.951		241.260		266.771		306.042		353.726		400.038	
รวม	281.066	10.0	322.617	9.6	322.613	8.6	474.193	10.5	542.809	10.8	597.786	11.0	687.224	11.6
4) อื่นๆศึกษาชั้นสูงหรือเทคนิค														
งบลงทุน	201.780		250.466		303.694		319.632		299.300		332.865		336.284	
งบดำเนินงาน	207.635		241.425		282.872		317.602		384.023		464.902		512.387	
รวม	409.415	14.5	491.891	14.7	586.566	15.7	637.234	14.1	683.323	13.6	797.767	14.6	848.671	14.3

* ดำเนินงบประมาณ, บันทึกรายจ่ายเงินแผ่นดินแยกตามลักษณะงานและเศรษฐกิจ, หน้า 90-100

รายการ	2510		2511		2512		2513		2514		2515		2516	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
5) มหาวิทยาลัย														
งบลงทุน	241.393		287.170		235.483		253.553		305.985		226.005		242.486	
งบดำเนินการ	174.643		238.628		260.451		309.350		360.038		457.093		514.588	
รวม	416.036	14.7	525.798	15.7	495.934	13.3	562.903	12.5	666.023	13.3	683.098	12.5	757.074	12.7
6) การศึกษาผู้ใหญ่, ของสมาคมและพิพิธภัณฑ์														
งบลงทุน	11.373		13.210		4.467		12.684		11.578		10.251		17.615	
งบดำเนินการ	12.144		20.722		23.038		25.248		31.169		39.481		45.682	
รวม	23.517	0.8	33.932	1.0	30.505	0.8	37.932	0.8	42.747	0.9	49.732	0.9	63.297	1.1
7) การศึกษาอื่นๆ														
งบลงทุน	6.278		8.636		5.508		5.896		4.767		1.726		3.188	
งบดำเนินการ	11.684		19.398		14.791		16.345		20.419		21.888		25.043	
รวม	17.962	0.6	28.034	0.8	20.299	0.5	22.241	0.5	25.186	0.5	23.614	0.4	28.231	0.5
รวมทั้งสิ้น														
งบลงทุน			966.947		997.216		1,476.456		1,482.689		1,456.023		1,514,511	
งบดำเนินการ			2,383.252		2,740.100		3,032.874		3,539.239		3,991.729		4,438.036	
รวม	2,821.065	100.0	3,350.199	100.0	3,737.316	100.0	4,509.330	100.0	5,021.928	100.0	5,447.757	100.0	5,952.547	100.0
รายละเอียดเพิ่มเติมจากปีก่อน	-		418.8		411.6		420.7		411.4		45.7		49.3	

4. เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทางการศึกษาแบ่งตามงบประมาณ (หมวดเงินเดือนและหมวดที่มีเงินเดือน)งบลงทุน ตามระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2518 และคาดคะเนไปจนถึงปีงบประมาณ 2519 พอสรุปได้ดังนี้

4.1 ระดับประถมศึกษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโรงเรียนในสังกัดของกรมสามัญศึกษา ใช้จ่ายงบประมาณในช่วงปีงบประมาณ 2510-2518 ดังกล่าวในหมวดเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 62.1 หมวดที่มีเงินเดือน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และงบลงทุนคิดเป็นร้อยละ 27.6 ส่วนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดใช้เงินงบประมาณในหมวดเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 70.7 หมวดที่มีเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 12.3 และงบลงทุนคิดเป็นร้อยละ 17 ซึ่งจากตัวเลขที่ปรากฏนี้ว่า โรงเรียนในสังกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนมากใช้เงินงบประมาณเป็นเงินเดือนครู และลงทุนจัดซื้อ หาคูภัณฑ์ ก่อสร้างและที่ดินน้อยกว่าโรงเรียนในสังกัดของกรมสามัญศึกษาถึงร้อยละ 10.6 และถ้าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามท้องที่การยูเนสโกได้กำหนดไว้สำหรับประเทศในกลุ่ม C นั้น ในระดับนี้ควรใช้เงินงบประมาณเป็นเงินเดือนครูคิดเป็นร้อยละ 85, 80 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดในระยะปี พ.ศ.2507 และ 2523 ตามลำดับ ซึ่งพอจะคาดได้ว่าประเทศไทยได้จ่ายเงินงบประมาณน้อยกว่าท้องที่การยูเนสโกกำหนดไว้ ซึ่งนับได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ (โปรดดูตารางที่ 1 หน้า 8)

4.2 ระดับมัธยมศึกษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโรงเรียนมัธยมสามัญของกรมสามัญศึกษาในระยะดังกล่าวได้ใช้จ่ายเงินงบประมาณโดยเฉลี่ย แยกเป็นหมวดเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 50.3 หมวดที่มีเงินเดือนร้อยละ 9.5 งบลงทุนร้อยละ 40.2 ซึ่งนับว่าได้ผลดีกว่าเป้าหมายตามท้องที่การยูเนสโกกำหนดไว้ว่าสัดส่วนเงินเดือนครูต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ในปี พ.ศ.2507 และ 2523 เท่ากับร้อยละ 80 และ 75 ตามลำดับ แม้ในปีงบประมาณ 2518 ประเทศไทยก็จัดแบ่งค่าใช้จ่ายเป็นหมวดเงินเดือนร้อยละ 50.4 หมวดที่มีเงินเดือนร้อยละ 7.1 และงบลงทุนร้อยละ 42.5 จึงพอจะประมาณได้ว่า ทางรัฐบาลได้พยายามใช้งบประมาณในหมวดลงทุนในระดับนี้มากเป็นพิเศษ ทั้งนี้ อาจจะมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การก่อสร้างอาคารเรียน การสร้างโรงเรียนใหม่ และการจัดซื้อที่ดินหรือครุภัณฑ์ เป็นต้น

4.3 ระดับอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ปรากฏว่า โรงเรียนและวิทยาลัยต่าง ๆ ของกรมอาชีวศึกษาซึ่งงบประมาณอยู่ในสัดส่วนที่น่าพอใจ กล่าวคือหมวดเงินเดือนเฉลี่ยจ่ายร้อยละ 45.1 หมวดที่มีเงินเดือนร้อยละ 23.3 หมวดลงทุนร้อยละ 31.6 ในขณะที่องค์การยูเนสโกกำหนดสัดส่วนเงินเดือนครูร้อยละ 70 และ 65 ในปี พ.ศ.2507 และ 2523 ตามลำดับ

4.4 ระดับการฝึกหัดครู ในระดับนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างมาศึกษาเพียง 2 หน่วย งานที่ผลิตครูคืองานผลิตครูของกรมการฝึกหัดครูและกรมพลศึกษาเท่านั้น ผลปรากฏว่ากรมการฝึกหัดครูได้ใช้เงินงบประมาณโดยเฉลี่ยเป็นหมวดเงินเดือนร้อยละ 31.5 หมวดที่มีเงินเดือนร้อยละ 9.7 หมวดลงทุนร้อยละ 58.8 ซึ่งนับว่าได้ผลดีกว่าเกณฑ์องค์การยูเนสโกได้กำหนดไว้ร้อยละ 70 และ 65 ในปี 2507 และ 2523 ตามลำดับ ส่วนกรมพลศึกษานั้นได้มีแผนงานผลิตครูระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงและกำลังเร่งขยายงานออกไปสู่ส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้น จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของงบลงทุนคิดเป็นร้อยละ 56.1 หมวดเงินเดือนร้อยละ 26.6 และหมวดที่มีเงินเดือนร้อยละ 17.3

4.5 ระดับอุดมศึกษา รวมทุกสถาบันยกเว้นวิทยาลัยเอกชนพอจะสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้คือ ในระดับนี้รัฐบาลได้ใช้เงินงบประมาณในระหว่างปีงบประมาณ 2510-2518 ในหมวดเงินเดือนคิดเฉลี่ยร้อยละ 46.0 หมวดที่มีเงินเดือนคิดเฉลี่ยร้อยละ 21.8 และงบลงทุนคิดเฉลี่ยร้อยละ 32.8 เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนเงินเดือนอาจารย์ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่องค์การยูเนสโกไว้คิดเป็นร้อยละ 65 และ 55 ในปี 2507 และ 2523 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ใช้เงินงบประมาณอยู่ในระดับที่น่าพอใจ เพราะเงินงบประมาณได้ใช้ไปในทางลงทุนใกล้เคียงกับการดำเนินงานประจำ เช่นในปีงบประมาณ 2518 เฉพาะแผนงานผลิตบัณฑิต ได้ใช้เงินหมวดเงินเดือนร้อยละ 39.5 หมวดที่มีเงินเดือนร้อยละ 28.6 และงบลงทุนร้อยละ 31.9

5. จำนวนนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2510-2514 ผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชนพอสรุปได้ คือ

5.1 ระดับอนุบาลและเด็กเล็ก ในปีการศึกษา 2510 มี 63,466 คน และ ปีการศึกษา 2514 มี 106,911 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 ในปีการศึกษา 2515 มี นักเรียน 143,463 คน และคาดว่าจะในปี 2519 จะมีนักเรียนทั้งสิ้นเป็นจำนวน 172,547 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0

* 5.2 ระดับประถมศึกษาตอนต้น ผลการดำเนินงานเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ เป้าหมายตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 2 (2510-2514) พอจะสรุปได้ดังนี้ การรับ นักเรียนในระดับนี้สูงกว่าเป้าหมายจำนวน 197,678 คน หรือร้อยละ 0.87 และในแผน พัฒนาระยะที่ 3 (2515-2519) เป้าหมายยอดรวมนักเรียนเท่ากับ 26,598,700 คน แต่ ผลการดำเนินการจริงรับได้ถึง 26,344,648 คน ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายเป็นจำนวน 254,052 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.95

5.3 ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ตามเป้าหมายในแผนพัฒนา ระยะที่ 2 กำหนดไว้ว่าควรมีนักเรียนทั้งสิ้น 3,186,580 คน แต่ผลการดำเนินงานรับได้จริง 3,835,816 คน มากกว่าเป้าหมายจำนวน 649,236 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.37 ในระยะของแผน พัฒนา ระยะที่ 3 ได้ตั้งเป้าหมายว่าควรรับนักเรียนจำนวน 6,289,700 คน แต่ผลการดำเนินงานรับได้จริงคาดว่าจะประมาณ 7,493,288 คน สูงกว่าเป้าหมายจำนวน 1,203,588 คนหรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.14

โดยเฉลี่ยแล้วถ้าหากรวมกันทั้ง 2 ระดับ คือทั้งประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในแผนพัฒนา ระยะที่ 2 การรับนักเรียนจะมากกว่าเป้าหมายร้อยละ 3.27 และในแผนพัฒนา ระยะที่ 3 การรับนักเรียนจะมากกว่าเป้าหมายร้อยละ 2.90

5.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนับรวมทั้งของรัฐบาล และเอกชนตามเป้าหมายในแผนพัฒนา ระยะที่ 2 จะมีจำนวนนักเรียนรวมทุกปีทั้งสิ้นเท่ากับ 2,380,063 คน แต่ผลการดำเนินงานรับได้จริงเพียง 2,299,089 คน ซึ่งลดลงจากเป้าหมายเดิมจำนวน 80,974 คนหรือต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 3.41 ในช่วงระยะของแผนพัฒนา ระยะที่ 3 จะมีจำนวนนักเรียนในระดับนี้ทุกปีประมาณ 3,840,400 คน แต่คาดว่าจะตั้งแต่ปี การศึกษา 2515-2519 จะมีจำนวนนักเรียนเรียนอยู่ในระดับนี้ 4,324,716 คน ซึ่งสูงกว่า เป้าหมายเป็นจำนวน 484,316 คนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.61

5.5 ระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพ ซึ่งคิดเฉพาะโรงเรียนที่สังกัดเฉพาะกรม อาชีวศึกษาเท่านั้น ตามแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 2 จะมีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 272,477 คน แต่ผลการดำเนินงานรับได้จำนวน 271,136 คน ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายจำนวน 1,341 คน หรือร้อยละ 0.49 ต่อมาในระยะของแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 ได้ตั้งเป้าหมายว่าในระดับนี้ ควรมีนักเรียนทั้งสิ้นรวม 359,500 คน แต่ผลการดำเนินงานรับได้ 372,140 คน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายเป็นจำนวน 12,640 คนหรือร้อยละ 3.51

5.6 ระดับฝึกหัดครู ผู้วิจัยคิดเฉพาะนักศึกษาภาคปกติเท่านั้น และการนำข้อมูล มาเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาการศึกษาที่มีโดยรวมเองงานผลิตครูระดับปริญญามารวมด้วยเพราะ ถือเป็นงานระดับอุดมศึกษา ดังนั้นการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาในระดับนี้จึงคิด 2 ระดับ คือ เฉพาะระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา(ป.กศ.)และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อจะได้ให้เป็นไปตามระดับการศึกษามากกว่าลักษณะการผลิต กำลังคนตามสาขาในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 2 ได้ประมาณว่าควรมีนักศึกษารวมกันทุกปีจำนวน ทั้งสิ้น 125,481 คน แต่ผลการดำเนินงานสามารถรับได้จริง ๆ เป็นจำนวน 158,260 คน ซึ่งมากกว่าเป้าหมายเป็นจำนวน 32,779 คน หรือเพิ่มขึ้นมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 26.12 ใน แผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 คาดว่าจะมีนักศึกษาทั้งสิ้นรวม 287,000 คน แต่ผลการดำเนินงาน รับได้จริงเป็นจำนวน 303,505 คน มากกว่าเป้าหมายจำนวน 16,505 คน หรือร้อยละ 9.18

5.7 ระดับเทคนิค ซึ่งรวมงานผลิตนักศึกษาเฉพาะของกองโรงเรียนและกอง วิทยาลัยในกรมอาชีวศึกษา โดยไม่นับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ไม่รวมการจัดการศึกษา ในระดับนี้ของเอกชน พอสรุปผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายได้ดังนี้คือ ในแผน พัฒนาฯ ระยะที่ 2 จะมีจำนวนนักศึกษารวมทั้งสิ้น 68,920 คน แต่ผลการดำเนินงานสามารถ รับนักศึกษาได้จำนวน 55,115 คน ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายจำนวน 13,805 คน หรือลดลงร้อยละ 20.03 ในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่ามีจำนวนนักศึกษาประมาณ 113,500 คน แต่ผลการดำเนินงานโดยคาดคะเนไปจนถึงปีการศึกษา 2519 คาดว่าจะมีนักศึกษาประมาณ 89,218 คน หรือลดลงร้อยละ 21.39

5.8 ระดับอุดมศึกษา จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 9 และที่ 10 การ

คิดจำนวนนักศึกษาไม่นับรวมนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงและวิทยาลัยเอกชน เพราะไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนและไม่สามารถควบคุมได้ในทางปริมาณ ผู้วิจัยจึงมิได้คิดรวมและนำผลมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ผลการวิเคราะห์จำนวนนักศึกษาพอสรุปได้คือ ในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 2 ประมาณว่าจะมีนักศึกษาทุกสถาบันทั้งสิ้น 193,904 คน แต่ผลการดำเนินการรับได้จริงเท่ากับ 237,385 คน ซึ่งมากกว่าเป้าหมายจำนวน 43,481 คน หรือร้อยละ 22.42 และในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 3 ตามเป้าหมายจะมีนักศึกษาทั้งสิ้น ประมาณ 295,970 คน แต่ผลการดำเนินการรับได้จริงจำนวน 381,094 คน ซึ่งมากกว่าเป้าหมายจำนวน 85,124 คน หรือร้อยละ 28.76

สังกัด/ระดับ (1)	2510				2511			
	หมวดเงินเดือน (2)	หมวดค่าเงิน เงินเดือน(3)	รวมงบค่าเงินการ (2)+(3) = (4)	งบลงทุน (5)	หมวดเงินเดือน (2)	หมวดค่าเงินการ เงินเดือน(3)	รวมงบค่าเงินการ (2)+(3)=(4)	งบลงทุน (5)
1. ระดับประถมศึกษา (ตนและปลาย)								
1.1 กรมสามัญศึกษา	143.5	3.5	148.0	219.0				
1.2 เทศบาล	ไม่มี	ไม่มี	124.2	56.1	10.1		95.2	28.4
1.3 กรุงเทพมหานคร							134.5	61.1
1.4 องค์การบริหารส่วนจังหวัด								
1.5 โรงเรียนสาธิต								
รวมอยู่กับเทศบาลและแยกเป็นกรุงเทพมหานคร ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 เมื่อวันที่ 13 ธ.ค. 2515			1,201.6	230.5	70.7		1,333.4	140.7
2. ระดับมัธยมศึกษา (ตนและปลาย)								
2.1 กรมสามัญศึกษา	150.6	26.6	177.2	96.3			200.0	104.3
3. ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค								
3.1 กรมอาชีวศึกษา	92.9	24.2	117.1	50.0			114.8	71.2
4. ระดับการฝึกหัดครู (เฉพาะงานผลิตครู)								
4.1 กรมการฝึกหัดครู	39.0	11.0	50.0	36.8			60.8	48.8
4.2 กรมพลศึกษา	1.7	0.3	2.0	3.8			2.2	0.6
4.3 กรมอาชีวศึกษา								
4.4 กรมศิลปากร								
รวมอยู่ในรายการ 3.1								
5. ระดับอุดมศึกษา (เฉพาะแผนงานผลิตบัณฑิต)								
5.1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1.6	0.6	2.2	0.6			3.3	0.2
5.2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น	14.9	6.6	21.7	15.9			24.7	17.7
5.3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3.2	2.9	6.1	9.4			7.7	12.0
5.4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	30.3	11.4	41.7	18.7			43.3	19.8
5.5 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	17.7	95.3	113.0	28.3			78.5	92.0
5.6 มหาวิทยาลัยมหิดล	8.3	4.3	12.6	0.9			14.2	6.9
5.7 มหาวิทยาลัยศิลปากร	55.1	1.2	56.3	72.4			78.6	112.0
5.8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2.1	0.5	2.6	0.8			2.9	0.6
5.9 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	13.5	1.7	15.2	6.8			16.5	15.1
รวมยังไม่เปิดดำเนินการ							4.8	19.7
6. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า								
6.1 สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์								
รวมยังไม่เปิดดำเนินการ								
7.0	7.0	2.6	9.6	19.2			9.6	8.6
รวมยังไม่เปิดดำเนินการ								

		2512				2513				2514			
		(3)	(2)+(3)=(4)	(5)	(2)	(3)	2)+(3)=(4)	(5)	(2)	(3)	(2)+(3)=(4)	(5)	
1. ระดับประถมศึกษา(ตนและปลาย)													
1.1	112.5	20.9	133.4	47.3	121.0	11.9	132.9	62.3	129.3	25.2	154.5	60.8	
1.2	-	-	151.5	71.1	-	-	203.5	50.6	136.5	25.7	162.2	94.6	
1.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.4	1,433.3	313.3	1,646.6	229.1	1,516.1	224.0	1,740.6	452.7	1,700.6	233.8	1,934.4	525.0	
1.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2. ระดับมัธยมศึกษา(ตนและปลาย)													
2.1	181.0	67.0	248.0	141.5	216.0	38.6	254.6	189.0	237.9	55.4	293.3	219.5	
3. ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค													
3.1	99.8	46.0	145.8	62.1	106.2	62.6	168.8	98.9	114.4	79.7	144.1	110.4	
4. ระดับการฝึกหัดครู(เฉพาะงานผลิตครู)													
4.1	49.3	13.9	63.2	56.0	56.4	16.4	72.8	105.6	64.7	17.9	82.6	129.4	
4.2	1.8	0.5	2.3	0.4	1.9	0.5	2.4	3.1	2.1	0.8	2.9	2.4	
4.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4.4	1.9	0.7	2.6	0.5	2.0	0.6	2.6	6.2	2.6	1.0	3.6	1.5	
5. ระดับอุดมศึกษา(เฉพาะแผนงานผลิตบัณฑิต)													
5.1	29.9	2.4	32.3	17.2	22.4	7.3	29.7	15.8	27.0	8.6	35.6	30.2	
5.2	4.6	3.6	8.2	9.2	6.4	4.3	10.7	10.9	7.1	6.0	13.1	13.3	
5.3	49.9	13.8	63.7	20.9	35.6	32.3	67.9	19.4	60.1	15.2	75.3	27.2	
5.4	24.9	14.8	39.7	3.0	28.1	25.9	44.0	19.3	33.8	19.3	53.1	28.0	
5.5	11.2	5.0	16.2	4.8	19.0	4.7	18.7	6.3	15.7	6.6	22.3	9.9	
5.6	67.4	13.7	81.1	54.1	79.1	29.0	103.1	45.0	88.8	15.8	104.6	48.0	
5.7	4.1	0.3	4.4	4.0	4.8	1.4	6.2	0.2	6.2	4.4	10.6	4.1	
5.8	17.0	2.1	19.1	13.4	19.2	3.6	22.8	24.7	24.3	6.1	30.4	33.3	
5.9	4.1	2.8	6.9	44.5	4.6	2.5	7.1	9.1	6.2	4.7	10.9	23.4	
5.10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5.11	7.5	2.4	9.9	8.6	7.7	2.5	10.2	0.8	8.2	3.5	11.7	1.4	

(1)	2515					2516					2517				
	(2)	(3)	(2)+(3)=(4)	(5)	(2)	(3)	(2)+(3)=(4)	(5)	(2)	(3)	(2)+(3)=(4)	(5)	(2)	(3)	(2)+(3)=(4)
1. ระดับประถมศึกษา(ตนและปลาย)															
1.1	139.3	27.8	167.1	51.5	152.3	28.4	180.7	46.5	164.6	32.1	198.7	50.9			
1.2	73.5	29.9	103.4	11.6	87.1	37.4	124.5	12.0	95.9	41.0	136.9	13.2			
1.3	131.8	24.5	156.3	58.5	136.8	25.4	162.2	38.3	143.8	21.2	165.0	44.9			
1.4	1,862.6	247.9	2,110.5	563.0	2,053.1	324.2	2,377.3	542.7	2,377.3	377.5	2,754.8	593.0			
1.5															
2. ระดับมัธยมศึกษา(ตนและปลาย)															
2.1	279.8	50.2	330.0	244.1	332.8	45.0	377.8	297.2	392.6	56.7	449.3	320.0			
3. ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค															
3.1	121.1	43.1	164.2	82.6	134.0	103.6	237.6	87.6	151.3	112.0	263.3	82.0			
4. ระดับการฝึกหัดครู(เฉพาะงานผลิตครู)															
4.1	75.7	24.2	99.9	152.3	89.7	26.7	116.4	162.0	104.6	6.7	110.9	214.1			
4.2	0.4	0.5	0.9	2.9	0.7	0.5	1.2	4.7	1.4	1.0	2.4	5.0			
4.3															
4.4	3.0	1.1	4.1	2.6	2.5	2.3	4.8	2.5	4.2	1.6	5.8	4.5			
5. ระดับอุดมศึกษา(เฉพาะแผนงานผลิตบัณฑิต)															
5.1	30.0	10.0	40.0	25.6	34.7	9.4	44.1	22.3	42.3	32.4	74.7	68.7			
5.2	9.6	5.9	15.5	12.2	11.1	5.9	17.0	15.6	14.1	6.7	20.8	18.3			
5.3	65.6	18.4	84.0	33.3	81.2	25.6	106.8	31.3	91.8	66.1	157.9	18.4			
5.4	36.4	11.4	47.8	33.2	42.5	27.1	69.6	33.8	51.0	31.3	82.3	38.1			
5.5	18.0	7.5	25.5	4.1	19.8	7.6	27.4	6.1	22.4	7.7	30.1	3.0			
5.6	99.9	17.3	117.2	23.6	102.7	24.0	126.7	38.4	116.2	70.3	186.5	66.1			
5.7	6.5	2.4	8.9	2.5	7.5	4.0	11.5	4.6	9.9	4.5	14.4	9.4			
5.8	30.5	6.3	36.8	29.8	35.9	7.0	42.9	24.1	39.9	7.2	47.1	20.4			
5.9	9.5	5.2	14.7	19.3	11.5	6.2	17.7	17.8	12.1	7.8	19.9	20.6			
5.10	5.9	11.1	17.0	18.1	10.3	13.3	23.6	17.6	1.7	13.6	25.3	19.0			
5.11	8.7	3.4	12.1	5.2	9.3	4.0	13.3	1.6	10.2	4.1	14.3	1.9			
5.12	11.1	4.2	15.3	3.8	15.4	3.9	19.3	5.1	18.0	6.2	24.2	8.2			

(1)	2518			2519*			หมายเหตุ
	(2)	(3)	(2)+(3)=(4)	(2)	(3)	(2)+(3)=(4)	
1. ระดับประถมศึกษา (ตนและปลาย)	232.7	46.4	279.1	75.7	264.2	318.7	* ตัวเลขประมาณการ
1.1	---	---	---	---	---	---	
1.2	---	144.3	5.2	---	---	159.4	
1.3	---	180.0	55.0	---	---	200.0	
1.4	3,455.2	1,532.2	4,987.4	919.8	---	5,838.9	
2. ระดับมัธยมศึกษา (ตนและปลาย)	---	---	---	---	---	---	
2.1	636.1	89.7	725.8	535.9	---	780.5	
3. ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค	---	---	---	---	---	---	
3.1	202.4	138.9	341.3	142.1	---	375.2	
4. ระดับการฝึกหัดครู (เฉพาะงานผลิตครู)	---	---	---	---	---	---	
4.1	151.0	41.8	192.8	294.5	---	205.8	
4.2	2.9	1.3	4.2	18.3	---	365.5	
4.3	---	---	---	---	---	---	
4.4	2.9	1.3	4.2	18.3	---	---	
5. ระดับอุดมศึกษา (เฉพาะแผนงานผลิตบัณฑิต)	---	---	---	---	---	---	
5.1	42.8	43.1	85.9	125.0	---	---	837.9
5.2	16.7	10.7	27.4	33.4	---	---	
5.3	110.6	84.4	195.0	27.0	---	---	
5.4	58.6	35.6	94.2	46.5	---	---	
5.5	25.5	11.1	36.6	1.0	---	---	
5.6	134.3	108.3	242.6	66.4	---	---	
5.7	9.3	3.0	12.3	9.9	---	---	
5.8	41.2	17.9	59.1	27.2	---	---	
5.9	13.8	17.1	30.9	36.3	---	---	
5.10	14.7	17.9	32.6	22.6	---	---	
5.11	11.0	6.0	17.0	1.5	---	---	
5.12	23.7	8.2	31.9	10.0	---	---	

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบรายจ่ายของงบประมาณ หมวดเงินเคียน หมวดที่มีเงินเคียน และงบลงทุน ตามระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2519

ระดับ (1)	2510				2511				2512				2513				2514			
	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวด เงิน เคียน (3)	งบ ลงทุน (4)	งบ ลงทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวด เงิน เคียน (3)	งบ ลงทุน (4)	งบ ลงทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวด เงิน เคียน (3)	งบ ลงทุน (4)	งบ ลงทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวด เงิน เคียน (3)	งบ ลงทุน (4)	งบ ลงทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวด เงิน เคียน (3)	งบ ลงทุน (4)	งบ ลงทุน (4)
1) ระดับประถมศึกษา																				
กรมสามัญศึกษา	39.2	1.0	59.8		68.9	8.2	22.9		62.3	11.6	26.1		62.0	6.1	31.6		60.1	11.7	28.2	
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	83.9		16.1		85.7	4.8	9.5		72.6	15.9	11.5		69.1	10.2	20.7		69.1	9.5	11.4	
2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย																				
กรมสามัญศึกษา	55.1	9.7	35.2		56.6	9.2	34.2		46.5	17.2	36.3		48.7	8.7	42.6		46.4	10.8	42.8	
3) ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค																				
กรมอาชีวศึกษา	55.6	14.5	29.9		49.1	12.6	38.3		48.0	22.1	29.9		39.7	23.4	36.9		37.6	26.2	36.2	
4) ระดับปฎิบัติการ																				
กรมการฝึกหัดครู	44.9	12.7	42.4		40.0	15.5	44.5		41.4	11.6	47.0		31.6	9.2	51.2		30.5	8.4	61.1	
กรมพลศึกษา	29.3	5.2	65.6		15.2	66.7	18.1		66.7	18.5	14.8		34.6	9.1	56.3		39.6	15.1	45.3	
5) ระดับอุดมศึกษา	34.5	28.7	36.8		40.4	24.1	33.5		48.8	13.5	37.7		46.5	21.7	31.8		47.3	15.4	37.3	

	2515			2516			2517			2518 *			2519 *		
	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวดที่ มี เงิน เคียน (3)	งบ ดง ทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวดที่ มี เงิน เคียน (3)	งบ ดง ทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวดที่ มี เงิน เคียน (3)	งบ ดง ทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวดที่ มี เงิน เคียน (3)	งบ ดง ทุน (4)	หมวด เงิน เคียน (2)	หมวดที่ มี เงิน เคียน (3)	งบ ดง ทุน (4)
1) ระดับประถมศึกษา															
กรมสามัญศึกษา	63.7	12.7	23.6	67.0	12.5	20.5	66.5	13.0	20.5	65.6	13.1	21.3	65.7	13.5	20.8
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	69.6	9.3	21.1	70.3	11.1	18.6	71.0	11.3	17.7	58.5	25.9	15.6	83.4		16.6
2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย															
กรมสามัญศึกษา	48.7	8.8	42.5	49.3	6.7	44.0	51.0	7.4	41.6	50.4	7.1	42.5	51.1		48.9
3) ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค															
กรมอาชีวศึกษา	49.0	17.5	33.5	41.2	31.9	26.9	43.8	32.4	23.8	41.9	28.7	29.4	46.3		53.7
4) ระดับฝึกหัดครู															
กรมการฝึกหัดครู	30.0	9.6	60.4	32.2	9.6	58.2	32.2	2.1	65.8	31.0	8.6	60.4	36.0		64.0
กรมพลศึกษา	10.5	13.2	76.3	11.9	8.5	79.7	18.9	13.5	67.6	12.9	5.8	81.3	74.5		25.5
5) ระดับอุดมศึกษา	61.3	19.1	19.6	51.7	18.7	29.6	43.9	26.3	29.8	39.5	28.6	31.9			

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนนักเรียนตามระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519

หน่วย : คน

ระดับ/ประเภท	2510	2511	2512	2513	2514	2510 - 2514
(1) อนุบาลและเด็กเล็ก, องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา เทศบาล สหิทธิ(กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	63,466 2,253 1,871 354 58,988	78,585 11,820 1,875 362 64,528	91,637 ไม่ทราบข้อมูล 14,712 2,714 494 73,717	97,020 18,474 2,078 524 76,044	106,911 20,232 4,488 606 81,585	437,619
(2) ประถมศึกษาตอนต้น, องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา เทศบาล สหิทธิ(กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	4,293,327 3,580,118 49,626 207,125 1,028 455,430	4,429,787 3,687,217 62,704 207,673 1,060 471,113	4,558,700 3,789,305 62,312 210,661 1,056 495,364	4,719,101 3,926,749 65,779 217,446 1,084 508,043	4,917,223 4,109,449 69,599 222,618 1,812 513,745	22,916,134
(3) ประถมศึกษาตอนปลาย, องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา เทศบาล สหิทธิ(กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	592,385 213,970 87,802 45,393 663 244,557	651,869 249,854 88,748 47,933 798 264,536	723,972 282,272 109,659 53,572 791 277,678	892,169 419,768 123,314 57,857 815 290,415	975,421 497,091 132,921 64,164 1,558 288,692	3,835,816
(4) มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย(สามัญ) รัฐบาล กรมสามัญศึกษา สหิทธิ(กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	360,163 171,153 645 188,365	396,666 187,655 654 208,357	445,321 216,119 707 228,495	508,630 261,530 1,421 245,679	588,309 317,555 3,732 267,022	756,830
(5) มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย(สายอาชีพ) รัฐบาล เอกชน	78,012 47,012 31,000	80,826 48,226 32,600	89,872 52,852 37,020	93,198 58,913 34,285	103,197 64,133 39,064	445,105

ระดับ/ประเภท	2515	2516	2517*	2518*	2519*	2515 - 2519
(1) อนุบาลและเด็กเล็ก , องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา เทศบาล สาธิต (กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	143,463 33,580 22,930 2,332 760 83,861	153,726 34,586 25,647 6,498 588 86,407	158,999 35,637 25,571 7,927 650 89,214	164,845 36,738 26,460 9,671 680 91,296	172,547 37,891 26,810 11,799 680 95,367	793,580
(2) ประถมศึกษาตอนต้น , องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา เทศบาล สาธิต (กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	4,907,286 4,180,994 77,839 144,154 1,140 503,159	5,021,683 4,271,688 42,423 193,959 1,112 522,501	5,254,585 4,459,295 86,856 154,961 1,200 552,273	5,460,865 4,657,667 89,772 151,519 1,200 560,707	5,700,229 4,867,506 94,703 167,444 1,200 569,376	26,344,648
(3) ประถมศึกษาตอนปลาย องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา เทศบาล สาธิต (กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	1,070,114 590,676 143,390 50,978 854 284,716	1,190,076 715,446 145,265 47,296 831 281,238	1,422,714 931,120 146,633 42,680 900 301,381	1,714,951 1,213,120 148,788 44,920 900 307,223	2,095,333 1,582,213 152,164 48,500 900 311,556	7,493,183
(4) มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย (สามัญ) รัฐบาล กรมสามัญศึกษา สาธิต (กรมการฝึกหัดครู) เอกชน	668,764 376,529 1,919 290,316	764,482 449,659 1,607 313,216	844,575 542,097 1,800 300,678	952,780 644,678 1,940 306,162	1,094,115 780,468 1,975 311,672	4,324,716
(5) มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย (สายอาชีพ) รัฐบาล เอกชน	110,625 68,243 42,382	114,388 70,999 43,389	117,183 72,654 44,529	120,374 74,557 45,817	132,970 85,687 47,283	595,540

ระดับ/ประเภท	2510	2511	2512	2513	2514	2510 - 2514
(6) การปฎิบัติการ (ระกบ ป.กค.,ป.กค.สูง)						
กรมการปฎิบัติการ	25,076	26,786	33,081	40,744	47,532	173,219
กรมพลศึกษา	22,086	24,727	31,128	36,949	43,370	
กรมอาชีวศึกษา	798	841	755	636	152	
กรมศิลปากร	1,192	1,218	1,198	1,853	2,503	
(7) อาชีวศึกษาขั้นสูงหรือเทคนิค						
เกษตรกรรม	8,225	10,069	9,849	15,282	11,690	55,115
การช่างอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี				649	862	
พาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ			9,849	11,378	6,264	
คหกรรมและศิลปกรรม	8,225	10,069		2,134	2,902	
				1,121	1,662	
(8) อุดมศึกษา						
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	36,440	39,899	46,132	53,462	61,452	237,385
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	3,127	3,156	3,873	4,952	6,004	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	494	598	808	1,154	1,361	
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	8,601	9,882	10,858	11,465	12,579	
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2,427	3,237	4,578	5,447	6,443	
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	11,945	11,076	12,014	11,763	11,598	
มหาวิทยาลัยมหิดล	3,924	3,971	4,149	4,329	4,697	
มหาวิทยาลัยศิลปากร	538	658	765	913	1,084	
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	4,792	5,600	6,332	10,784	14,617	
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	50	155	336	533	788	
สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์	-	704	1,671	1,503	1,832	
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	542	862	748	619	449	
วิทยาลัยเอกชน	-	-	-	-	37,198	
	-	-	ยังไม่เปิดดำเนินการ	-	-	

ระดับ/ประเภท	2515	2516	2517*	2518*	2519*	2515 - 2519
(6) การฝึกหัดครู (ระดับ ป.กศ., ป.กศ.สูง)						
กรมการฝึกหัดครู	54,072	61,917	66,526	72,563	78,037	333,115
กรมพลศึกษา	49,388	56,663	60,454	65,500	71,500	
กรมอาชีวศึกษา	303	681	1,062	1,588	2,000	
กรมศิลปากร	2,669	2,723	3,055	3,270	3,327	
	1,711	1,850	1,955	2,205	2,210	
(7) อาชีวศึกษาขั้นสูงหรือเทคนิค						
เกษตรกรรม	13,748	15,611	18,104	20,249	21,506	89,218
การช่างอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	1,400	1,822	2,000	2,605	2,795	
พาณิชย์กรรมและบริหารธุรกิจ	6,713	6,794	8,335	9,258	9,946	
คหกรรมและศิลปกรรม	3,930	4,711	4,130	4,438	4,608	
	1,715	2,284	3,639	3,948	4,157	
(8) อุดมศึกษา						
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	66,874	71,080	76,070	81,570	85,500	381,094
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6,434	6,084	6,460	6,960	7,650	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1,649	1,817	2,100	2,400	2,800	
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	14,754	14,319	15,000	16,200	17,000	
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	7,236	6,866	7,600	8,500	9,300	
มหาวิทยาลัยมหิดล	10,590	11,714	11,740	11,840	11,900	
มหาวิทยาลัยศิลปากร	4,116	4,483	5,220	5,620	5,900	
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1,295	1,451	1,650	1,850	2,020	
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	16,454	20,631	21,000	21,500	21,800	
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	887	978	1,600	2,450	3,000	
สถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์	3,189	2,069	3,000	3,500	3,800	
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	468	673	700	750	730	
	45,984	36,463	-	-	-	
วิทยาลัยเอกชน	5,460	4,179	10,105	-	-	

หมายเหตุ : * ตัวเลขประมาณการ

** ไม่นับรวมมหาวิทยาลัยรามคำแหงและวิทยาลัยเอกชน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514-2519

ตารางที่ 10 แสดงผลการดำเนินงานกับเป้าหมายการรับนักเรียน ตามแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 2-3 (2510-2519)

	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษาสามัญ		
	ป.ตน	ป.ปลาย	รวม	มศ.ตน	มศ.ปลาย	รวม
ปีการศึกษา 2510						
เป้าหมาย						
ค่าเป็นกร	4,335,400	379,800	4,915,200	339,500	52,040	391,540
ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	4,293,327	592,385	4,885,712			360,163
ปีการศึกษา 2511	99.02	155.97	99.40			91.99
เป้าหมาย						
ค่าเป็นกร	4,439,800	622,600	5,062,400	378,600	58,980	437,580
ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	4,429,787	651,869	5,081,656			396,666
ปีการศึกษา 2512	99.77	104.70	100.38			90.65
เป้าหมาย						
ค่าเป็นกร	4,543,660	724,980	5,268,640	393,168	52,413	445,581
ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	4,558,700	723,972	5,282,672			445,321
ปีการศึกษา 2513	100.33	99.86	100.27			99.94
เป้าหมาย						
ค่าเป็นกร	4,648,600	708,200	5,356,800	456,800	72,862	529,662
ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	4,719,101	892,169	5,611,270			508,630
ปีการศึกษา 2514	101.52	125.97	104.75			96.03
เป้าหมาย						
ค่าเป็นกร	4,753,000	751,000	5,504,000	495,900	75,800	575,700
ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	4,917,223	975,421	5,892,644			588,309
ปีการศึกษา 2515	103.46	129.88	107.06			102.19
เป้าหมาย						
ค่าเป็นกร	4,948,900	1,013,300	5,962,200	553,000	77,600	630,600
ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	4,907,286	1,070,114	5,977,400			668,764
ปีการศึกษา 2516	99.16	105.61	100.26			106.05

	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษาสามัญ		
	ป.ต้น	ป.ปลาย	รวม	มศ.ต้น	มศ.ปลาย	รวม
ปีการศึกษา 2516						
เป้าหมาย						
ดำเนินการ						
ผลการดำเนินการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย						
ปีการศึกษา 2517						
เป้าหมาย						
ดำเนินการ						
ผลการดำเนินการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย						
ปีการศึกษา 2518						
เป้าหมาย						
ดำเนินการ						
ผลการดำเนินการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย						
ปีการศึกษา 2519						
เป้าหมาย						
ดำเนินการ						
ผลการดำเนินการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย						
รวมปีการศึกษา 2510-2514						
เป้าหมาย						
ดำเนินการ						
ผลการดำเนินการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย						
รวมปีการศึกษา 2515-2519						
เป้าหมาย						
ดำเนินการ						
ผลการดำเนินการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย						

ระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพ *		ระดับปวช. (ภาคปกติ)				**	***	****
มศ.ต้น	มศ.ปลาย	รวม	ป.กศ.	ป.กศ.สูง	ปริญญา	รวม (เฉพาะ ป.กศ. + ป.กศ.สูง)	เทคนิค	มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2516	เป้าหมาย	69,200	39,000	13,000	8,000	52,000	21,000	54,890
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	70,999				56,663	15,611	71,080
ปีการศึกษา 2517	เป้าหมาย	102,600				108,997	74,334	129,550
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	72,200	41,000	16,000	9,000	57,000	23,100	58,970
ปีการศึกษา 2518	เป้าหมาย	72,654				60,454	18,104	76,070
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	100,630				106,060	78,337	129,000
ปีการศึกษา 2519	เป้าหมาย	74,200	43,000	20,000	10,000	63,000	25,200	63,070
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	74,557				65,500	20,249	81,570
ปีการศึกษา 2520	เป้าหมาย	100,480				103,997	80,335	129,333
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	76,500	43,000	26,000	11,000	69,000	26,700	67,550
ปีการศึกษา 2521	เป้าหมาย	85,687				71,500	21,506	85,500
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	112,010				103,620	80,555	12,657
ปีการศึกษา 2522	เป้าหมาย	272,477				125,481	68,920	193,904
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	271,136				158,260	55,115	237,385
ปีการศึกษา 2523	เป้าหมาย	99,510				126,120	79,997	122,420
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	359,500				287,000	113,500	295,970
ปีการศึกษา 2524	เป้าหมาย	372,140				303,505	89,218	381,094
ผลการดำเนินการ	ค่าเป็นกรณีการคิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย	103,510				109,180	78,610	128,760

หมายเหตุ * ไม่มีการรวมโรงเรียนเอกชนสายอาชีพหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

** ระดับการศึกษาปวช. ไม่มีการรวมงานผลิตศึกษา นานาชาติ และช่างศิลป์ ส่วนระดับปริญญาตรีรวมกับระดับมหาวิทยาลัย เพราะเป็นงานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*** ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 รวมครูอาชีวศึกษา และไม่มีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

**** ไม่รวมมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ค. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน ผู้วิจัยได้พยายามหาตัวเลขจากเอกสารจากหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแยกตามระดับและประเภทการศึกษา ซึ่งคิดเฉพาะงานผลิตนักเรียนเท่านั้น งานอื่น ๆ เช่นงานบริหารทั่วไป งานนิเทศการศึกษา ฯลฯ มิได้นำมาคิดด้วย สำหรับในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แยกตามสังกัดของโรงเรียน โดยแบ่งเป็นของกรมสามัญศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล สำหรับข้อมูลย้อนหลังปีงบประมาณหรือปีการศึกษา 2510 นั้นผู้วิจัยไม่สามารถจะนำมาวิเคราะห์ได้ จึงเลือกเอาเฉพาะช่วงปีการศึกษาและปีงบประมาณ 2510-2519 เท่านั้น ผลการวิเคราะห์พอสรุปได้ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลปรากฏว่าค่าใช้จ่ายงบดำเนินการต่อนักเรียนในปีการศึกษา 2511 ถึงปีการศึกษา 2517 เท่ากับ 325, 372, 392, 402, 424, 451 และ 479 บาท ตามลำดับ และคาดว่าในปีการศึกษา 2518, 2519 ค่าใช้จ่ายงบดำเนินการต่อนักเรียนประมาณ 687 และ 845 บาทตามลำดับ ส่วนงบลงทุนนั้น ในปีการศึกษา 2510 งบลงทุนต่อนักเรียนเท่ากับ 984 บาท ในปีการศึกษา 2514 เท่ากับ 2,019 บาท ปีการศึกษา 2515 เท่ากับ 2,833 บาท โดยเฉลี่ยงบลงทุนต่อนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2510-2519 ประมาณ 1,900 บาท (โปรดดูตารางที่ 11)

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (1) (คน)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (2) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (3) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (4) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (5) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (6) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (7) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (8) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (9) (ล้านบาท)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ (10) (ล้านบาท)
2510	3,794,088	-	1,201.6	-	701.0	-	-	230.5	-	-
2511	3,937,071	1,201.6	1,333.4	500.6	777.9	1,278.5	325	140.7	142,983	984
2512	4,071,577	1,333.4	1,646.6	555.5	960.6	1,516.1	372	229.1	134,506	1,703
2513	4,346,517	1,646.6	1,740.6	686.0	1,015.5	1,701.5	392	452.7	274,940	1,647
2514	4,606,540	1,740.6	1,934.4	725.1	1,128.5	1,853.6	402	525.0	260,023	2,019
2515	4,805,240	1,934.4	2,110.5	805.9	1,231.3	2,037.2	424	563.0	198,700	2,833
2516	5,021,720	2,110.5	2,377.3	879.2	1,386.9	2,266.1	451	542.7	216,480	2,505
2517	5,426,052	2,377.3	2,754.8	990.4	1,607.1	2,597.5	479	593.0	404,332	1,467
2518 *	5,907,525	2,754.8	4,987.4	1,147.7	2,909.6	4,057.3	687	919.8	481,473	1,910
2519 *	6,487,610	4,987.4	5,838.9	2,077.8	3,404.8	5,483.6	845	1,160.2	580,085	2,000

* เป็นตัวเลขประมาณการ

หมายเหตุ

2) ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยที่งานระดับประถมศึกษาของกรมสามัญนี้มีหลายประเภท ผู้วิจัยจึงไม่นับรวมงบประมาณและนักเรียนที่อยู่ในการศึกษาประเภทพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์และงบประมาณที่นำมาคิดคำนวณนี้คิดเฉพาะงานผลิตนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเท่านั้น ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในงบดำเนินการต่อนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2511 ถึง 2518 และคาดคะเนไปจนถึงปี 2519 จะเท่ากับ 718, 629, 641, 640, 633, 691, 738 928 และ 1,104 บาทตามลำดับ สำหรับงบลงทุนต่อนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2511-2519 นั้นเท่ากับ 1,204, 2,020, 2,983 4,004, 2,416, 5,068, 8,891 12,701 และ 9,669 บาทตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่างบลงทุนต่อนักเรียนมีการเพิ่มขึ้นมากทุก ๆ ปี ทั้งนี้อาจจะมาจากสาเหตุแวดล้อมหลายประการโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจของประเทศ หากเปรียบเทียบกับงบลงทุนต่อนักเรียนในระดับนี้ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว จะสูงกว่าถึง 1 เท่าครึ่ง หากคิดค่าเฉลี่ยงบลงทุนต่อนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 2,553 บาท และระหว่างปีการศึกษา 2515-2519 ประมาณ 7,749 บาท และต่ำกว่าการลงทุนของโรงเรียนเทศบาลเกือบ 1 เท่า (โปรดดูตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของกรมสามัญศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (1)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N (2)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N + 1 (3)	5 ของงบดำเนินการ ปีงบประมาณ N (4)	7 ของงบดำเนินการ ปีงบประมาณ N + 1 (5)	รวมงบดำเนินการ จริง (6)=(4)+(5)	งบดำเนินการ ต่อนักเรียน (7)=(6)÷(1)	งบลงทุน (8)	จำนวนนักเรียนที่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (9)	งบลงทุนต่อ นักเรียน (10)=(8)÷(9)
2510	139,681	-	148.0	-	86.3	-	-	219.0	-	-
2511	163,272	148.0	95.2	61.7	55.5	117.2	718	28.4	23,591	1,204
2512	186,683	95.2	133.4	39.7	77.8	117.5	629	47.3	23,411	2,020
2513	207,567	133.4	132.9	55.6	77.5	133.1	641	62.3	20,884	2,983
2514	222,752	132.9	154.5	55.4	90.1	145.5	640	60.8	15,185	4,004
2515	244,159	154.5	167.1	64.4	97.5	161.9	663	51.5	21,407	2,416
2516	253,335	167.1	180.7	69.6	105.4	175.0	691	46.5	9,176	5,068
2517	259,060	180.7	198.7	75.3	115.9	191.2	738	50.9	5,725	8,891
2518*	265,020	198.7	279.1	82.8	162.8	245.6	927	75.7	5,960	12,701
2519*	273,677	279.1	318.7	116.3	185.9	302.2	1,104	83.7	8,657	9,669

3) ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนั้น พอสรุปผลการวิเคราะห์จากตารางข้างบนได้ดังนี้คือ งบประมาณประเภทงบดำเนินการต่อนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2511-2519 เท่ากับ 506, 541, 655, 614, 649, 585, 641, 685 และ 673 บาท ส่วนงบลงทุนต่อนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 19,761, 7,501, 4,850, 6,354 บาท ซึ่งเฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 9,617 บาท ในช่วงระยะปีการศึกษา 2516-2519 งบลงทุนต่อนักเรียนเท่ากับ 15,209, 1,689, 9,594, 9,615 บาท เฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 9,027 บาท ซึ่งสูงกว่าการลงทุนต่อนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดประมาณ 4 เท่า และมากกว่าโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาประมาณ 1 เท่า (โปรดดูตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของเทศบาล ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519

ปีการศึกษา	งบดำเนินการปีงบประมาณ N (2)	งบดำเนินการปีงบประมาณ N + 1 (3)	$\frac{5}{12}$ ของงบดำเนินการปีงบประมาณ N (4)	$\frac{7}{12}$ ของงบดำเนินการปีงบประมาณ N + 1 (5)	รวมงบดำเนินการจริง (6)=(4)+(5)	งบดำเนินการต่อหน่วยเรียน (7)=(6)÷(1)	งบประมาณ (8)	จำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (9)	งบลงทุนต่อนักเรียน (10)=(8)÷(9)
2510	-	124.2	-	72.5	-	-	56.1	-	-
2511	124.2	134.5	51.7	78.5	130.2	506	61.1	3,092	19,761
2512	134.5	151.5	56.0	88.4	144.4	541	71.1	9,466	7,501
2513	151.5	203.5	63.1	118.7	181.8	655	50.6	10,434	4,850
2514	203.5	162.2	84.8	94.6	179.4	614	94.6	14,889	6,354
2515*	162.2	103.4	67.6	60.3	127.9	649	11.6	-	-
2516	103.4	124.5	43.1	72.6	115.7	585	12.0	789	15,209
2517	124.5	136.9	51.9	79.9	131.8	641	13.2	7,815	1,689
2518**	136.9	144.3	57.0	84.2	141.2	685	5.2	542	9,594
2519**	144.3	159.4	60.1	93.0	153.1	673	20.8	21,633	9,615

หมายเหตุ * เป็นปีแรกที่ถูกกรุงเทพมหานครแยกเป็นหน่วยงานตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335

** ตัวเลขประมาณการ

4) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย(สายสามัญ) ของกรมสามัญศึกษา ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้ งบดำเนินการต่อนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 1,015, 1,055, 963 และ 873 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 977 บาท และระหว่างปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 856, 796 และ 774 คาดว่าในปีการศึกษา 2518-2519 จะเท่ากับ 947 และ 971 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยงบดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2515-2519 เท่ากับ 870 บาท สำหรับงบลงทุนต่อนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 6,320, 4,971, 4,162 และ 3,918 บาท หรือเฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 4,843 บาท ส่วนงบลงทุนต่อนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 4,885, 3,619, 3,462 บาท ประมาณว่าในปีการศึกษา 2518-2519 จะเท่ากับ 5,224 และ 5,500 บาทตามลำดับ หรือเฉลี่ยทั้ง 5 ปีเท่ากับ 4,520 บาท (โปรดดูตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อกิจกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (สายสามัญ) ของกรมสามัญศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (1)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N (2)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N + 1 (3)	$\frac{5}{12}$ ของงบดำเนินการปีงบประมาณ N (4)	$\frac{7}{12}$ ของงบดำเนินการปีงบประมาณ N + 1 (5)	รวมงบดำเนินการจริง (6) = (4) + (5)	งบดำเนินการ ต่อนักเรียน (7) = (6) - (1)	งบลงทุน (8)	จำนวนนักเรียนที่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (9)	งบลงทุนต่อ นักเรียน (10) = (8) - (9)
2510	171,153	-	177.2	-	103.4	-	-	96.3	-	-
2511	187,655	177.2	200.0	73.8	116.7	190.5	1,015	104.3	16,502	6,320
2512	216,119	200.0	248.0	83.3	144.7	228.0	1,055	141.5	28,464	4,971
2513	261,530	248.0	254.6	103.3	148.5	251.8	963	189.0	45,411	4,162
2514	317,555	254.6	293.3	106.1	171.1	277.2	873	219.5	56,025	3,918
2515	367,529	293.3	330.0	122.2	192.5	314.7	856	244.1	49,974	4,885
2516	449,659	330.0	377.8	137.5	220.4	357.9	796	297.2	82,130	3,619
2517	542,097	377.8	449.3	157.4	262.1	419.5	774	320.0	92,438	3,462
2518*	644,678	449.3	725.8	187.2	423.4	610.6	947	535.9	102,581	5,224
2519*	780,468	725.8	780.5	302.4	455.3	757.7	971	746.9	135,790	5,500

หมายเหตุ * ตัวเลขประมาณการ

5) ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค ซึ่งคิดเฉพาะงานผลิตนักศึกษาของกองโรงเรียนและกองวิทยาลัยในกรมอาชีวศึกษาเท่านั้น ผลจากการวิเคราะห์พอสรุปได้ดังนี้คือ งบดำเนินการต่อนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 1,986, 2,120, 2,146 และ 2,036 บาทตามลำดับ ระหว่างปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 1,900, 2,390 และ 2,783 บาท และประมาณในปีการศึกษา 2518-19 จะเท่ากับ 3,257 และ 3,369 บาทตามลำดับ โดยเฉลี่ยงบดำเนินการต่อนักศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 จะเท่ากับ 2,072 บาท และระหว่างปีการศึกษา 2515-2519 ประมาณ 2,740 บาท งบลงทุนต่อนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 23,283, 14,094, 8,605, 67,813 บาทตามลำดับ เฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 28,450 บาท ระหว่างปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 13,392, 18,965, 19,769 บาทตามลำดับ และประมาณว่าในปีการศึกษา 2518-2519 จะเท่ากับ 35,104 และ 35,198 บาทตามลำดับ เฉลี่ยทั้ง 5 ปีเท่ากับ 24,486 บาท (โปรดดูตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาและเทคนิค ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (1)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N (2)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N + 1 (3)	$\frac{5}{12}$ ของงบดำเนินการ ปีงบประมาณ N (4)	$\frac{7}{12}$ ของงบดำเนินการ ปีงบประมาณ N + 1 (5)	รวมงบดำเนินการ จริง (6)=(4)+(5)	งบดำเนินการ ต่อนักเรียน (7)=(6)÷(1)	ลงทุน (8)	จำนวนนักเรียนที่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (9)	งบลงทุนต่อ นักเรียน (10)=(8)÷(9)
2510	55,237	-	117.1	-	68.3	-	-	50.0	-	-
2511	58,295	117.1	114.8	48.8	67.0	115.8	1,986	71.2	3,058	23,283
2512	62,701	114.8	145.8	47.8	85.1	132.9	2,120	62.1	4,406	14,094
2513	74,195	145.8	168.8	60.7	98.5	159.2	2,146	98.9	11,494	8,605
2514	75,823	168.8	144.1	70.3	84.1	154.4	2,036	110.4	1,628	67,813
2515	81,991	144.1	164.2	60.0	95.8	155.8	1,900	82.6	6,168	13,392
2516	86,610	164.2	237.6	68.4	138.6	207.0	2,390	87.6	4,619	18,965
2517	90,758	237.6	263.3	99.0	153.6	252.6	2,783	82.0	4,148	19,769
2518*	94,806	263.3	341.3	109.7	199.1	308.8	3,257	142.1	4,048	35,104
2519*	107,193	341.3	375.2	142.2	218.9	361.1	3,369	436.0	12,387	35,198

หมายเหตุ * ตัวเลขประมาณการ

6) ระดับฝึกหัดครู ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่างานผลิตครูของกรมการฝึกหัดครู และกรมพลศึกษา มีลักษณะงานที่คล้ายคลึงกัน และนักศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน น่าจะคิด ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนรวมกันได้ จึงได้นำเอาจำนวนนักศึกษาเฉพาะภาคปกติเท่านั้น และ งบประมาณเฉพาะงานผลิตนักศึกษามารวมคิดเข้าด้วยกัน แล้ววิเคราะห์ออกมาผลปรากฏ ว่า ระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 งบประมาณการต่อนักศึกษาเท่ากับ 2,284, 2,023 1,892, 1,859 ตามลำดับหรือเฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 2,015 บาท ระหว่างปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 1,900, 1,929 และ 1,871 บาท และประมาณว่าในปีการศึกษา 2518-2519 จะเท่ากับ 2,416 และ 2,750 บาทตามลำดับ เฉลี่ยทั้ง 5 ปีจะเท่ากับ 2,173 บาท สำหรับงบลงทุนต่อนักศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 18,405 8,931, 19,064 และ 22,200 บาทตามลำดับ หรือเฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 17,150 บาท ส่วนระหว่างปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 25,159, 21,782 และ 51,517 บาท ตามลำดับ และคาดว่าในปีการศึกษา 2518-2519 จะเท่ากับ 56,138 และ 57,000 บาท ตามลำดับ เฉลี่ยทั้ง 5 ปีจะเท่ากับ 42,319 บาท (โปรดดูตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาระดับปีกัตติคุณของกรมการฝึกหัดครูและกรมพลศึกษา (เฉพาะงานผลิตครู) ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (1)	7 ของงบค่าเป็น การปฏิบัติงาน N + 1		รวมงบค่าเป็น การจริง (6)=(4)+(5)	งบลงทุน (8)	จำนวนนักเรียนที่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (9)	งบลงทุนต่อ นักเรียน 10)=(8)-(9)
		(5)	(4)				
2510	22,884	-	52.0	-	40.6	-	-
2511	25,568	52.0	63.0	21.7	49.4	2,684	18,405
2512	31,883	63.0	65.5	26.3	56.4	6,315	8,931
2513	37,585	65.5	74.8	27.3	108.7	5,702	19,064
2514	43,522	74.4	85.5	31.0	131.8	5,937	22,200
2515	49,691	85.5	100.8	35.6	155.2	6,169	25,158
2516	57,344	100.8	117.6	42.0	166.7	7,653	21,782
2517	61,516	117.6	113.3	49.0	219.1	4,172	51,517
2518*	67,088	113.3	197.0	47.2	312.8	5,572	56,138
2519*	73,500	197.0	205.8	82.1	365.5	6,412	57,000

หมายเหตุ * ตัวเลขประมาณการ

7) ระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยไม่นับรวมนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพราะไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้ เพราะเป็นมหาวิทยาลัยหลายสาขาและวิทยาลัย เอกชนก็เช่นกัน ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายงบดำเนินการต่อนักศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 7,018, 6,096, 5,744 และ 5,697 บาท หรือเฉลี่ยทั้ง 4 ปี เท่ากับ 6,140 บาท ส่วนปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 5,949, 6,567 และ 7,906 บาท และคาดว่าในปีการศึกษา 2518-2519 จะเท่ากับ 9,401 และ 9779 บาท ตามลำดับ เฉลี่ยทั้ง 5 ปีเท่ากับ 7,920 บาท ส่วนงบลงทุนต่อนักศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2511-2514 เท่ากับ 44,637, 27,387, 20,669 และ 27,384 บาทตามลำดับ เฉลี่ยทั้ง 4 ปีเท่ากับ 30,020 บาท ปีการศึกษา 2515-2517 เท่ากับ 38,860, 51,902 และ 56,894 บาทตามลำดับ และปีการศึกษา 2518-2519 จะเท่ากับ 72,146 และ 73,000 บาทตามลำดับ เฉลี่ยงบลงทุนต่อนักศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2515-2519 จะเท่ากับ 58,560 บาท (โปรดดูตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 แสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนิสิต นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2510-2519

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (1)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N (2)	งบดำเนินการ ปีงบประมาณ N + 1 (3)	$\frac{5}{12}$ ของงบดำเนินการ ปีงบประมาณ N (4)	$\frac{7}{12}$ ของงบดำเนินการ ปีงบประมาณ N + 1 (5)	รวมงบดำเนินการ จริง (6) = (4) + (5)	งบดำเนินการ ต่อนักเรียน (7) = (6) ÷ (1)	งบลงทุน (8)	จำนวนนักเรียนที่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (9)	งบลงทุนต่อ นักเรียน (10) = (8) - (9)
2510	63,440	-	278.8	-	162.6	-	-	162.4	-	-
2511	39,899	278.8	280.8	116.2	163.8	280.0	7,018	154.4	3,459	44,637
2512	46,132	280.8	281.5	117.0	164.2	281.2	6,096	170.7	6,233	27,387
2513	53,462	281.5	325.4	117.3	189.8	307.1	5,744	151.5	7,330	20,669
2514	61,452	325.4	367.6	135.6	214.5	350.1	5,697	218.8	7,990	27,384
2515	66,874	367.6	419.5	153.1	244.7	397.8	5,949	210.7	5,422	38,860
2516	71,080	419.5	500.6	174.8	292.0	466.8	6,567	218.3	4,206	51,902
2517	76,070	500.6	673.3	208.6	392.8	601.4	7,906	283.9	4,990	56,894
2518**	81,570	673.3	833.6	280.5	486.3	766.8	9,401	396.8	5,500	72,146
2519**	85,500	833.6	837.9	347.3	488.8	836.1	9,779	286.9	3,930	73,000

หมายเหตุ * ไม่รวมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงและวิทยาลัยเอกชน

** ตัวเลขประมาณการ

ง. ปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานประมาณหรือเกี่ยวกับการเงินการคลังนั้น ผู้วิจัยได้
 สร้างแบบสอบถามเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
 เพื่อทราบทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานประมาณว่ามีความเห็นเช่นไร โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบ
 สอบถาม 15 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 เกี่ยวกับงานบุคคลากร ตอนที่ 2
 เกี่ยวกับขบวนการจัดทำงบประมาณหรือวิธีทำงาน มี 10 ข้อ จากเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 100
 คน ซึ่งเท่ากับได้ค่าอัตราส่วนรอบ จากนั้นก็หาค่าความสำคัญของทัศนคติจากจำนวน
 ความถี่ทั้งหมดในข้อนั้น (ดูวิธีคำนวณในบทที่ 3) ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดทำ
 ประมาณทางการศึกษา

อันดับ ปัญหา	รายการ	มาตราส่วนประมาณค่า						ค่า ความ สำคัญ
		มากที่สุด ร้อยละ	มาก ร้อยละ	ปาน กลาง ร้อยละ	น้อย ที่สุด ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่มี ความ เห็น ร้อยละ	
1	ก. <u>ด้านบุคลากร</u> ในขณะนี้หน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณ	2	8	47	31	9	3	254
2	เจ้าหน้าที่ทำงานเกี่ยวกับงบ ประมาณในหน่วยงานมีความรู้							
3	เรื่องการทำงานประมาณ หน่วยงานมีความเชื่อมั่นในเหตุผล	5	31	45	13	3	3	313
4	ของการเสนอขอตั้งงบประมาณ เจ้าหน้าที่ ค.ต.ง. มีความสำคัญ ต่อการตรวจสอบบัญชีเงินในหน่วย งานต่าง ๆ	12	36	30	16	0	6	326
		18	51	16	9	2	4	362

ตารางที่ 18 (ต่อ)

อันดับ ปัญหา	รายการ	มาตราส่วนประมาณค่า						ค่า ความ สำคัญ
		มากที่สุด ร้อยละ	มาก ร้อยละ	ปาน กลาง ร้อยละ	น้อย ที่สุด ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่มี ความ เห็น ร้อยละ	
5	เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเคยได้รับ การอบรมความรู้และวิธีการจัด ทำงบประมาณเพิ่มเติม ข. <u>ด้านวิธีการดำเนินงาน</u>	0	14	32	37	13	4	243
6	ขบวนการจัดทำและเสนองบประมาณ ประจำปีอาศัยเหตุผล	11	45	33	8	2	1	352
7	วิธีตั้งงบประมาณประจำปีมีการ ประชุมปรึกษาหารือ แบ่งความรับผิดชอบ ชอบตามลำดับสายงานบังคับบัญชา	12	32	21	23	12	0	309
8	หัวหน้าหน่วยงานใช้วิธีการตรวจสอบ ควบคุมการใช้งบประมาณ	12	41	32	12	3	0	347
9	การขออนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ตามหมวดต่าง ๆ ในหน่วยงานกับ กระทรวงการคลังมีความรวดเร็ว	2	11	66	16	3	2	287
10	ระหว่างหน่วยงานกับ ค.ต.ง. เคย ประสบปัญหาหรือข้อขัดแย้งในการ ตรวจสอบหลักฐาน เอกสาร ใบสำคัญ คู่จ่ายและอื่น ๆ	0	9	24	36	26	5	206
11	หน่วยงานมีวิธีการวิเคราะห์งบประมาณ ที่ใช้ในแต่ละปีว่ามีผลคุ้มค่ากับการใช้ เงิน	5	21	26	32	14	2	265

ตารางที่ 18 (ต่อ)

อันดับ ปัญหา	รายการ	มาตราส่วนประมาณค่า						ค่า ความ สำคัญ
		มากที่สุด ร้อยละ	มาก ร้อยละ	ปาน กลาง ร้อยละ	น้อย ที่สุด ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่มี ความ เห็น ร้อยละ	
12	ระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน							
	การคลังของประเทศในปัจจุบันมีปัญหา							
	ในทางปฏิบัติและการตีความ	6	39	36	14	3	2	325
13	มีผู้กล่าวว่า "งบประมาณที่ได้รับจัดสรร							
	แต่ละปีจะต้องพยายามใช้ให้หมดเพื่อที่							
	จะไม่ถูกตัดงบประมาณในหมวดนั้นของ							
	ปีต่อไป" เป็นความจริง	21	35	7	27	9	1	329
14	มีผู้กล่าวว่า "ในการทำความเข้าใจกับ							
	กระทรวงการคลัง ในบางครั้งจะต้อง							
	ใช้วิธีการหรือกลวิธีไม่เสนอความจริง							
	ทุกกรณี" เป็นความจริง	14	25	18	23	15	5	265
15	มีผู้กล่าวว่า "การเสนอตั้งงบประมาณ							
	ประจำปีนั้น ตามที่ปฏิบัติกันอยู่มักจะขอ							
	ตั้งไว้เกินความเป็นจริงมาก ๆ เชื่อไว้							
	สำหรับการถูกตัดทอน" เป็นความจริง	24	29	18	18	8	3	352
	เฉลี่ยทั้ง 15 รายการ	9.6	28.5	30.0	21.0	8.1	2.8	302.1

จากตารางข้างบน แสดงให้เห็นว่า ทิศนคติของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่สัมพันธ์อย่างมา มีทัศนคติพอสรุปได้ดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่วนมากเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ ค.ต.ง. มีความสำคัญต่อการตรวจสอบบัญชีของหน่วยงานอยู่ในลำดับมาก มีค่าความสำคัญ 362 ขบวนการการจัดทำและเสนอของงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงานอาศัยเหตุผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าความสำคัญ 352 การเสนอตั้งงบประมาณประจำปีนั้น ตามที่ปฏิบัติกันอยู่มักจะขอตั้งไว้เกินความเป็นจริงมาก ๆ เผื่อไว้สำหรับถูกตัดทอน เจ้าหน้าที่ที่มีทัศนคติว่าเป็นความจริงอยู่ในลำดับมาก มีค่าความสำคัญ 352 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ เคยได้รับการอบรมความรู้และวิธีการจัดทำงบประมาณเพิ่มเติมอยู่ในระดับน้อย มีความสำคัญ 243 ซึ่งจากตัวอย่างปัญหาที่ยกมานี้ ถ้าพิจารณาความสำคัญโดยเฉลี่ยแล้วจะเห็นได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าโดยส่วนรวมแล้วเจ้าหน้าที่มีทัศนคติต่อการจัดทำงบประมาณและการเงินการคลังอยู่ในระดับปานกลาง

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ทราบวิธีการที่รัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณแต่ละปี เพื่อพัฒนาการศึกษาแก่อนุชนทุกระดับอย่างไร
2. เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนทุกระดับชั้น ในระหว่างปีการศึกษา 2510-2517
3. เพื่อทราบถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพยากรณ์หรือการวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศในอนาคต
5. เพื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์กับแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 2 (2510-2514) และแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 3 (2515-2519) ในช่วงระยะปี 2515-2517 และอาศัยผลการวิเคราะห์คาดคะเนจนถึง พ.ศ. 2519 แล้วนำไปเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฯ ตามปีดังกล่าว

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้คือ

1. การหาข้อมูลทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับงบประมาณระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517 และประมาณการไปถึงปีงบประมาณ 2519 โดยแยกรายละเอียดเป็น
 - 1.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (G D P.) รายจ่ายของรัฐบาล จำแนกตามลักษณะงาน งบประมาณการศึกษาจำแนกตามระดับและสังกัด โดยศึกษาและรวบรวมจากเอกสาร รายงานของสำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รายงานการศึกษาของกรมต่าง ๆ ในส่วน

ราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กองการศึกษาประชาบาล และ
กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

- 1.2 แยกงบประมาณทางการศึกษาของระดับต่าง ๆ ออกเป็นหมวด ๆ โดยรวมงบดำเนินการและงบลงทุน สำหรับในหมวดดำเนินการนั้น แยกแยกออกไปอีกเป็นหมวดเงินเคื้อนและหมวดที่มีใช้เงินเคื้อน การแบ่งงบประมาณในหมวดเงินเคื้อนให้กิดเฉพาะหมวดนี้หมวดเดียว นอกนั้นให้นำรวมเป็นหมวดที่มีใช้เงินเคื้อน แล้วหาสัดส่วนเปรียบเทียบระหว่างหมวด

2. แสดงจำนวนนักเรียนหรือนักศึกษาทุกระดับและประเภทของการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2517 และคาดคะเนไปจนถึงปี 2519 แล้วนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

- 2.1 แยกจำนวนนักเรียนที่ดำเนินการไว้ได้จริงนำไปเปรียบเทียบกับ เป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 2 และที่ 3 โดยการหาการย้อยละเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย
- 2.2 แยกจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาออกเป็น 3 สังกัด คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา และเทศบาล ระดับมัธยมศึกษา กิดเฉพาะงานของกรมสามัญศึกษา ระดับฝึกหัดครูแยกเฉพาะของกรมการฝึกหัดครูและกรมพลศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคคิดเฉพาะนักศึกษาที่เรียนอยู่ในโรงเรียนหรือวิทยาลัยในสังกัดของกรมอาชีวศึกษา ระดับมหาวิทยาลัยกิดรวมทุกสถาบัน ยกเว้น มหาวิทยาลัยรามคำแหงและวิทยาลัยเอกชน

3. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน ใช้ผลการแยกวิเคราะห์ตามข้อที่ 1 กึ่งงบประมาณประเภทงานดำเนินการและงบลงทุน ตามแนวและวิธีการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา และจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีการศึกษา จะไดงบดำเนินการต่อนักเรียน และงบลงทุนต่อนักเรียนเป็นรายปีการศึกษา

4. ทิศนคติของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณทางการศึกษา เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคของการทำงบประมาณ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง 15 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ คำนวณคลลากร 5 ข้อ และด้านวิธีการดำเนินการ 10 ข้อ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการในหน่วยงานที่จัดการศึกษาและงบประมาณ จำนวน 100 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาวิธีการดำเนินงานจัดทำงบประมาณทางการศึกษาของประเทศ
2. ใช้วิธีการหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อดูผลความแตกต่างของการดำเนินการ และใช้วิธีการหาค่าคะแนนอัตราเพิ่ม เพื่อประมาณการงบประมาณและจำนวนนักเรียนในปีที่ยังไม่ทราบ
3. ใช้วิธีการหาค่าดัชนีการเพิ่มขึ้น เพื่อทราบแนวโน้มของการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลและงบประมาณทางการศึกษา
4. ใช้ค่าความสำคัญ หาค่าความมากน้อยของทิศนคติของเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานเกี่ยวกับงบประมาณ ปัญหาและอุปสรรค ทั้งคำนวณคลลากรและวิธีดำเนินงาน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในขบวนการจัดทำงบประมาณประจำปีนั้น การดำเนินงานจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นจากหน่วยงานราชการ คือ จาก กรม ไปยังกระทรวงเจ้าสังกัด กระทรวงจะรวบรวมและวิเคราะห์อีกชั้นหนึ่งก่อนเสนอไปยังสำนักงบประมาณ และอีก 2 ชุดจะจัดส่งไปที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงบประมาณจะทำหน้าที่กลั่นกรองขั้นสุดท้ายเพื่อทำเป็นร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทั้งนี้อาศัยแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติประกอบ หากมีโครงการใดที่เร่งด่วนแต่สำคัญมาก และมีได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนา สำนักงบประมาณก็จะขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาประกอบว่าสมควรประการใด จากนั้นก็นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อ

พิจารณาอนุมัตินำเสนอต่อรัฐสภาซึ่งมีหน้าที่พิจารณาถ้อยแถลงของชั้นสุดท้ายในร่าง พ.ร.บ.งบประมาณประจำปี เมื่อร่าง พ.ร.บ.งบประมาณประจำปีใดผ่านมติของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งทำหน้าที่รัฐสภาในวาระที่ 3 แล้ว พ.ร.บ.งบประมาณประจำปีก็ถือว่าได้ผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว จากนั้นสำนักงานประมาณก็จะถือจ่ายตามบัญชีหมวดต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติตาม พ.ร.บ.งบประมาณประจำปี ส่วนราชการต่าง ๆ ก็จะต้องจ่ายตามที่ได้รับจากกรมบัญชีกลาง และไปเบิกเงินสดจากธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสำนักงานคลังเขตและจังหวัด เฉพาะหน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามลำดับ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินก็จะทำหน้าที่ตรวจตราควบคุมการเบิกจ่ายเงินงบประมาณว่าถูกต้องตามระเบียบกฎหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด

2. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (G.D.P.) ในระหว่างปีงบประมาณ 2510-2514 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 ต่อปี ระหว่างปีงบประมาณ 2515-2517 เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 ต่อปี และคาดว่าจะถึงปีงบประมาณ 2519 จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 ต่อปีเช่นกัน เห็นว่า แผนพัฒนา ระยะที่ 2 ผลการดำเนินงานได้เป็นไปตามเป้าหมาย คือเป้าหมายในแผนพัฒนา ระยะที่ 2 กำหนดอัตราการเพิ่มของ G.D.P. ร้อยละ 7.2 ต่อปี ส่วนในแผนพัฒนา ระยะที่ 3 กำหนดเป้าหมายอัตราการเพิ่มของ G.D.P. ไว้ร้อยละ 7.0 ต่อปี ตามผลการวิเคราะห์การดำเนินงานในช่วงของแผนพัฒนา ระยะที่ 3 คาดว่าจะสูงกว่าเป้าหมายร้อยละ 1.8 ต่อปี

3. งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนา ระยะที่ 2 รวมทั้งสิ้น 120,895.2 ล้านบาท ซึ่งในปีงบประมาณ 2510 และ 2514 งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลเปรียบเทียบกับ G.D.P. เท่ากับร้อยละ 14.93 และ 19.71 ตามลำดับ ตามเป้าหมายในช่วงระยะ 5 ปีของแผนพัฒนา ระยะที่ 3 กำหนดรายจ่ายของรัฐบาลไว้เท่ากับ 69,500 ล้านบาท แต่ตามผลการดำเนินงานในช่วงระยะปี 2515-2517 รายจ่ายของรัฐบาลเท่ากับ 90,055 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายเป็นจำนวน 30,555 ล้านบาทหรือร้อยละ 29.6 และคาดว่าจะในช่วง 5 ปีตามแผนพัฒนา ระยะที่ 3 ยอดรวมรายจ่ายของรัฐบาลจะประมาณ 201,048.1 ล้านบาท ซึ่งมากกว่ารายจ่ายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา ระยะที่ 3 ประมาณ 131,548.1

ลำนบาท หรือร้อยละ 189.3 และคาดว่ารายจ่ายของรัฐบาลในปีงบประมาณ 2519 จะเท่ากับร้อยละ 23.0 ของ G D P.

4. งบประมาณทางการศึกษา ในช่วงระยะของแผนพัฒนา ระยะที่ 2 รัฐบาลจ่ายเพื่อการศึกษาเป็นยอดรวมทั้งสิ้น 20,168.1 ลำนบาท และในช่วงระยะ 5 ปีตามแผนพัฒนา ระยะที่ 3 2515-2519 รัฐบาลตั้งเป้าหมายว่าจะใช้เงินงบประมาณเพื่อการศึกษาทั้งสิ้น 31,200.0 ลำนบาท แต่ตามผลการดำเนินงานในช่วงระยะปีงบประมาณ 2515-2517 มียอดรวมทั้งสิ้น 18,569.3 ลำนบาท คิดเป็นร้อยละ 59.5 เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และคาดว่าในช่วงระยะ 5 ปีจะมียอดรวมรายจ่ายทางการศึกษาทั้งสิ้นประมาณ 39,905.3 ลำนบาท สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 8,705.3 ลำนบาท หรือร้อยละ 27.9 ในปีงบประมาณ 2510 รายจ่ายทางการศึกษาเป็นร้อยละ 2.75 ของ G D.P. และร้อยละ 15.46 ของงบประมาณรายจ่ายรวม ในปีงบประมาณ 2514 รายจ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 3.57 ของ G D.P. และร้อยละ 18.12 ของงบประมาณรายจ่ายรวม ในปีงบประมาณ 2515 รายจ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 3.46 ของ G.D.P. และร้อยละ 19.13 ของรายจ่ายรวม คาดว่าในปีงบประมาณ 2519 รายจ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 4.96 ของ C.D P. และร้อยละ 21.60 ของรายจ่ายของรัฐบาล

5. รายจ่ายจริงทางการศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2516 ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า รัฐบาลได้ใช้งบประมาณเพื่อการดำเนินงานและลงทุนแก่ระดับประถมศึกษาเป็นอันดับที่ 1 เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 54.60 ของรายจ่ายทั้งหมด อันดับที่ 2 ได้แก่ระดับอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือเทคนิค เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 14.50 ของรายจ่ายทั้งหมด อันดับที่ 3 ได้แก่ระดับอุดมศึกษา เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 13.50 ของรายจ่ายทั้งหมด อันดับที่ 4 ได้แก่ระดับมัธยมศึกษา คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 10.30 ของรายจ่ายทั้งหมด อันดับที่ 5 ได้แก่งานบริหารการศึกษา คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 5.70 ของรายจ่ายทั้งหมด อันดับที่ 6 ได้แก่งานการศึกษานอกโรงเรียน หอสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 0.90 ของรายจ่ายทั้งหมด อันดับที่ 7 ได้แก่งานการศึกษาอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.50 ของรายจ่ายทั้งหมด

6. เปรียบเทียบเงินงบประมาณตามหมวดเงินเดือนและหมวดที่มีใช้เงินในงบดำเนินการ และงบลงทุน เพื่อหาการร้อยละที่รัฐบาลได้จ่ายไปทุกระดับ ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2518 ปรากฏดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของงบประมาณตามระดับการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2510-2518

ระดับ	หมวดเงินเดือน	หมวดที่มีใช้ เงินเดือน	งบลงทุน
ประถมศึกษา			
กรมสามัญศึกษา	62.1	10.3	27.6
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	70.7	12.3	17.0
มัธยมศึกษา	50.3	9.5	40.2
อาชีวศึกษาและเทคนิค	45.1	23.3	31.6
การฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู)	31.5	9.7	58.8
อุดมศึกษา	46.0	21.8	32.8

7. จำนวนนักเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 2 และ 3 กับผลการดำเนินการ ทุกระดับจะประเภทแล้ว ผลการวิเคราะห์พอสรุปได้ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบเป้าหมายกับผลการดำเนินงานตามระดับการศึกษา ระหว่างแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 2-3

(หน่วย : ร้อยคน)

ระดับการศึกษา	เป้าหมาย แผนที่ 2 (2510-2514)	ผลการ ดำเนินงาน	คิดเป็น ร้อยละ	เป้าหมาย แผนที่ 3 (2515-2519)	ผลการ ดำเนินงาน (คาดคะเน)	คิดเป็น ร้อยละ
ประถมศึกษา	25,907.1	26,753.9	103.3	32,888.4	33,837.9	102.9
ตอนต้น	22,720.5	22,918.1	100.9	26,598.7	26,344.7	99.1
ตอนปลาย	3,186.6	3,835.8	102.4	6,289.7	7,493.3	109.1
มัธยมศึกษา (ตอนต้น/ปลาย)	2,380.1	2,299.1	96.6	3,840.4	4,324.7	112.6
มัธยมศึกษา (อาชีว) (ตอนต้น/ปลาย)	272.5	271.1	99.5	359.5	372.1	103.5
ฝึกหัดครู	125.5	158.3	126.1	287.0	303.5	105.2
เทคนิค	68.9	55.1	80.0	113.5	89.2	78.6
อุดมศึกษา	193.9	237.4	122.4	296.0	381.1	128.8

8. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนทุกระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์
ปรากฏดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนระดับต่าง ๆ ระหว่างปีการศึกษา 2511-2519

ระดับ	ปี ก า ร ศึ ก ษ า								
	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519
1. ประถมศึกษา									
1.1 องค์การฯ									
งบดำเนินการ	325	372	392	402	424	451	479	687	845
งบลงทุน	984	1,703	1,647	2,019	2,833	2,505	1,467	1,910	2,000
1.2 กรมสามัญศึกษา									
งบดำเนินการ	718	629	641	640	663	691	738	927	1,104
งบลงทุน	1,204	2,020	2,983	4,004	2,416	5,068	8,891	12,701	9,669
1.3 เทศบาล									
งบดำเนินการ	506	541	655	614	649	585	641	685	673
งบลงทุน	19,361	7,501	4,850	6,354	-	15,209	1,689	9,594	9,605
2. มัธยมศึกษา									
งบดำเนินการ	1,015	1,055	963	873	856	796	774	947	971
งบลงทุน	6,320	4,971	4,162	3,918	4,885	3,619	3,462	5,224	5,500
3. อาชีวศึกษา/เทคนิค									
งบดำเนินการ	1,986	2,120	2,146	2,036	1,900	2,390	2,783	3,257	3,369
งบลงทุน	23,283	14,094	8,605	67,813	13,392	18,965	19,769	35,104	35,198
4. การฝึกหัดครู									
งบดำเนินการ	2,284	2,023	1,892	1,859	1,900	1,929	1,871	2,416	2,750
งบลงทุน	18,405	8,931	19,064	22,200	25,158	21,782	51,517	56,133	57,000
5. อุดมศึกษา									
งบดำเนินการ	7,018	6,096	5,744	5,697	5,949	6,567	7,906	9,401	9,779
งบลงทุน	44,637	27,387	20,669	27,384	38,860	51,902	56,984	72,146	73,000

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนตามระดับการศึกษา
ระหว่างปีการศึกษา 2511-2519 โดยคิดระดับประถมศึกษา
(ร.ร.สังกัดในองค์การบริหารส่วนจังหวัด)เป็นพื้นฐาน

ระดับการศึกษา	ปี ก า ร ศึ ก ษ า									ค่าเฉลี่ย
	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	
1. ประถมศึกษา(องค์การฯ)										
งบดำเนินการ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
งบลงทุน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2. มัธยมศึกษา										
งบดำเนินการ	3.12	2.84	2.46	2.17	2.12	1.77	1.03	1.38	1.15	2.01
งบลงทุน	6.42	2.92	2.53	1.94	1.72	1.45	2.36	2.74	2.75	2.76
3. อาชีวศึกษา/เทคนิค										
งบดำเนินการ	6.11	5.70	5.48	5.07	4.48	5.30	3.72	4.47	3.99	4.93
งบลงทุน	23.66	8.28	5.23	13.16	4.73	7.57	13.48	18.38	17.60	12.46
4. การฝึกหัดครู										
งบดำเนินการ	7.03	5.44	4.83	4.62	4.48	4.28	2.50	3.52	3.25	4.49
งบลงทุน	18.70	5.24	11.58	10.90	8.88	8.70	35.12	29.39	28.50	17.45
5. อุดมศึกษา										
งบดำเนินการ	21.60	16.39	14.65	14.17	14.03	14.56	10.56	13.68	11.57	14.58
งบลงทุน	45.36	16.08	12.55	13.56	13.72	20.72	38.84	37.77	36.50	26.12

9. เปรียบเทียบสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนตามระดับการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2511-2519 โดยศึกษาใช้จ่ายต่อนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดกว่าทุกสังกัดและระดับการศึกษาเป็นพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยทั้ง 9 ปีระหว่างปีการศึกษา 2511-2519 นั้น ผลปรากฏว่า ค่าใช้จ่ายงบดำเนินการต่อนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 1 คน จะใช้เป็นงบดำเนินการในระดับประถมศึกษาได้ 15 คน งบดำเนินการต่อนักศึกษา 1 คนระดับอาชีวศึกษา จะใช้เป็นงบดำเนินการระดับประถมศึกษาได้ 5 คน งบดำเนินการต่อนักศึกษา 1 คน ระดับฝึกหัดครู จะใช้เป็นงบดำเนินการระดับประถมศึกษาได้ 5 คน และงบดำเนินการต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 คน จะใช้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาได้ 2 คน

ส่วนงบลงทุนต่อนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา 1 คนจะใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ 26 คน ระดับฝึกหัดครู 1 คน จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ 18 คน ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ 13 คน และระดับมัธยมศึกษา 1 คน จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ 3 คน (โปรดดูตารางที่ 22)

10. ทศนคติของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณทางการศึกษาของหน่วยราชการต่าง ๆ จำนวน 100 คน ผลการสำรวจและวิเคราะห์สรุปปัญหาสำคัญได้ดังนี้ คือ

- 10.1 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณ การเงิน-การคลัง ของหน่วยงานต่าง ๆ เคยได้รับการอบรมวิธีการทำงบประมาณหรือเพิ่มเติมประสบการณ์อยู่ในระดับน้อย
- 10.2 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเสนอขอตั้งงบประมาณ มีความเชื่อว่า การที่จะเสนอขอตั้งงบประมาณประจำปีนั้น มักจะต้องตั้งไว้เกินจำนวนจริง ๆ ไว้มาก เพื่อกันการถูกตัดจากหน่วยงานตามลำดับสายงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนและบริหารการศึกษา

1.1 การวิเคราะห์การใช้งบประมาณทางการศึกษา ควรจะกำหนดสัดส่วนการใช้แต่ละระดับว่าจะได้รับเท่าไร หรือรัฐมุ่งจะส่งเสริมการศึกษาระดับใดจึงจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพราะสภาพเศรษฐกิจและสังคมสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปทุกระยะการปรับสัดส่วนเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผนหรือสอดคล้องกับภาวะเหตุการณ์ที่เปลี่ยนไปน่าจะมีผลต่อเป้าหมายและทิศทางของการดำเนินงานให้ได้ผลดีขึ้น

1.2 งบประมาณระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยแล้ว ใช้เป็นค่าเงินเดือนเจ้าหน้าที่และครู การลงทุนโดยพิจารณาจากงบลงทุนมีน้อยกว่าระดับอื่น ๆ ผู้บริหารศึกษาน่าจะหาทางเสริมสร้างการลงทุนเกี่ยวกับความสะดวกสบายในการเรียนมากขึ้นกว่าเดิม หรืออย่างน้อยก็ให้ใกล้เคียงกับระดับอื่น ๆ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.3 การดำเนินงานรับนักเรียนระดับเทคนิคหรืออาชีวศึกษาชั้นสูงมักได้ต่ำกว่าเป้าหมายตามแผนพัฒนา ทั้งระยะที่ 2 และ 3 กว่าทุกระดับการศึกษา จึงน่าเป็นห่วงว่าการผลิตกำลังคนในระดับนี้จะต่ำกว่าความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล กล่าวคือ ในแผนพัฒนา ระยะที่ 2 รับได้ประมาณร้อยละ 80.0 เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และในแผนพัฒนา ระยะที่ 3 ประมาณว่ารับได้ร้อยละ 78.6

1.4 การลงทุนทางการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะงบลงทุนต่อนักเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงทุนน้อยกว่าโรงเรียนในสังกัดของกรมสามัญศึกษาและเทศบาลเกือบ 4 เท่า จึงทำให้เกิดความแตกต่างกันในสภาพของสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอันเป็นผลและแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้อย่างแตกต่างกัน น่าจะหาวิธีลดความแตกต่างกันในการลงทุนแต่ละสังกัดให้น้อยลง เพื่อ

1.4.1 ส่งเสริมให้นักเรียนในชนบท มีความสนใจและมีแรงจูงใจที่จะไปหาความรู้จากสภาพสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์การเรียนที่ดีขึ้น เป็นผลช่วยให้ลดอัตราการสอบตกซ้ำชั้น หรือการไม่อยากเข้าโรงเรียนของเด็กได้

1.4.2 น่าจะมีส่วนช่วยให้เด็กในชนบทไม่อพยพเข้ามาเรียนในเมือง อันก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจได้

1.4.3 น่าจะมีส่วนช่วยส่งเสริมและจูงใจให้ครูออกไปสอนในชนบทเพิ่มขึ้น

1.4.4 น่าจะมีส่วนช่วยให้ชุมชนมีความรักโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านของตน อันจะส่งเสริมความร่วมมือเสียสละเพื่อการศึกษาของเยาวชนในท้องถิ่นของตนหรือชุมชนมากขึ้น คือยอมรับว่าเป็นโรงเรียนของเรามากกว่าคิดว่าเป็นโรงเรียนของรัฐบาลหรือของหลวง หรือของเขา

1.5 ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณหรือการคลังของหน่วยงานต่าง ๆ น่าจะได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมความรู้เบื้องต้น อันเป็นพื้นฐานในการจัดทำงบประมาณหรืองานคลังให้ตรงกันทุกสังกัดหรือหน่วยงาน นอกจากนั้นก็ควรจะต้องอบรมความรู้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะช่วยส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น พร้อมกันนี้ก็ควรหาวิธีการแก้ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเชื่อว่าการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ควรจะตั้งไว้เผื่อมาก ๆ เพื่อกันการถูกตัด ทั้งนี้ เพื่อจะได้ตัวเลขการเสนอขอตั้งให้ตรงกับความเป็นจริง อาจจะช่วยลดเวลาการวิเคราะห์ในขั้นสุดท้าย อันจะส่งผลให้การออกพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีได้รวดเร็วขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ทำเฉพาะงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลเท่านั้น ไม่รวมค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา และค่าบำรุงต่าง ๆ หรือเงินบริจาคอื่น ๆ รวมทั้งเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ น่าจะได้มีการวิจัยรายการต่าง ๆ ดังได้กล่าวยกตัวอย่างมาในโอกาสต่อไป

2.2 ควรจะได้มีการวิจัยการศึกษาภาคเอกชน เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายจริง ๆ ว่ามีการลงทุนมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับรัฐบาล

2.3 ควรจะได้มีการวิจัยเชิงคุณภาพของการศึกษาทุกระดับที่รัฐลงทุนไปว่า ได้ผลคุ้มค่ากับปริมาณเงินที่ใช้จ่ายไปเพียงใด

2.4 ควรจะได้ศึกษาการลงทุนค่าใช้จ่ายทั้งงบดำเนินการและงบลงทุน
 ก่อนนักศึกษา จำแนกเป็นสาขาหรือคณะในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบหาโอกาส
 ที่น่าจะส่งเสริมสาขาหรือคณะในมหาวิทยาลัยที่ลงทุนน้อยกว่า เพื่อการประหยัดเงินตาม
 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

บรรณานุกรม

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ "ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับงบประมาณของประเทศไทย"
เศรษฐกิจปริทรรศน์, หน้า 34-44 ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 โรงพิมพ์สำนัก
 ทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2511.

✓ ธนู แสงงักดิ์, ดร. การลงทุนและความสูญเสียไปทางการศึกษา ประมวลบทความ
การวางแผนการศึกษา ฉบับที่ 13 หน้า 56-67, โรงพิมพ์คุรุสภา 2511.

บุญชนะ อัดดากร เศรษฐกิจการศึกษา ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและ
การพัฒนากำลังคน, หน้า 4-8 โรงพิมพ์ชัยวัฒน์ พระนคร 2507.

✓ พิชรี คราประยูร, ดร. การลงทุนเพื่อประสิทธิภาพทางการศึกษา(เอกสารโรเนียว),
 2517 3 หน้า.

ภูงศ์ เฟงศรี, การศึกษาคืออะไร และประโยชน์ของการศึกษา วารสารสภาการ
ศึกษาแห่งชาติ, ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 หน้า 12-27, โรงพิมพ์คุรุสภา 2513.

เรณู สุวรรณสิทธิ์, คำแถลงสรุปสาระสำคัญของแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3
วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 6 ฉบับที่ 7, หน้า 1-18
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2515.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมอาชีวศึกษา, รายงานประจำปี 2513-2516, โรงพิมพ์
 สงเสริมอาชีพ พระนคร.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง, พัฒนาการศึกษาในเอเชีย,
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2516.

สวัสดิ์ สุคนธรังษี, ดร. "การจัดการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ" ประมวลบทความ
การวางแผนการศึกษาและการพัฒนากำลังคน, หน้า 9-24, โรงพิมพ์ไชยวัฒน์
 พระนคร 2507.

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 3 (2515-2519), 2515
 511 หน้า.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ระยะที่ 3 (2515-2519), 2515 144 หน้า.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานสภาพปัจจุบันและ
ปัญหาการศึกษาในแง่รวมทุกระดับประเภทของการศึกษา, (เอกสารโรเนียว),
 2517 64 หน้า.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานสภาวะการศึกษา
งานส่งเสริมการศึกษาและการศึกษาพิเศษ ปี 2510-2514, 2517 91 หน้า.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานประมาณ, งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2510-2518,
 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี.

Ahmad Fatehy, Country-Statement : Iran p.10, Asian Institute of
 Educational Planners and Administrators India , 1972.

Asma Affan M. Nasution, Country-Statement : Indonesia p.8 , Asian
 Institute of Educational Planners and Administrators
 India , 1972.

Audrey Ward Gray and Atton C. Straugham, Jr., Education in Thailand
 p . 69-77, Bangkok 1970.

Best, John W., Research in Education, Englewood Cliff, n.j.,
 Prentice-Hall, 1959, 320 pp.

Doo Yong Chung, Country-Statement : Korea p.8 Asian Institute
 of Educational Planners and Administrators, India, 1972.

Guilford, Fundamental Statistics in Psychology and Education ,
 International Student Edition, Kogakusha Company, Ltd,
 Tokyo, Japan, 1965, 605 pp.

Helen M. Watken and Joseph Lev, Elementary Statistical Methods,
 Oxford IBH Publishing Co. Culcutta, India 1965, 302 pp.

J.Vaizey and J.D.Chesswas, The Costing of Educational Plans,
UNESCO 1967, 63 pp.

Kamol Sudaprasert, Primary Education in Thailand pp. 177-186,
UNESCO Bangkok 1973.

✓ Nicholas Bennett and Others, Problems of Financing the Thai
Educational System During the 1960's and 1970's,
Bangkok 1972, 267 pp.

Sippanondha Ketudat, Higher Education in Thailand pp.125-134,
Vol.7 UNESCO Bangkok 1972.

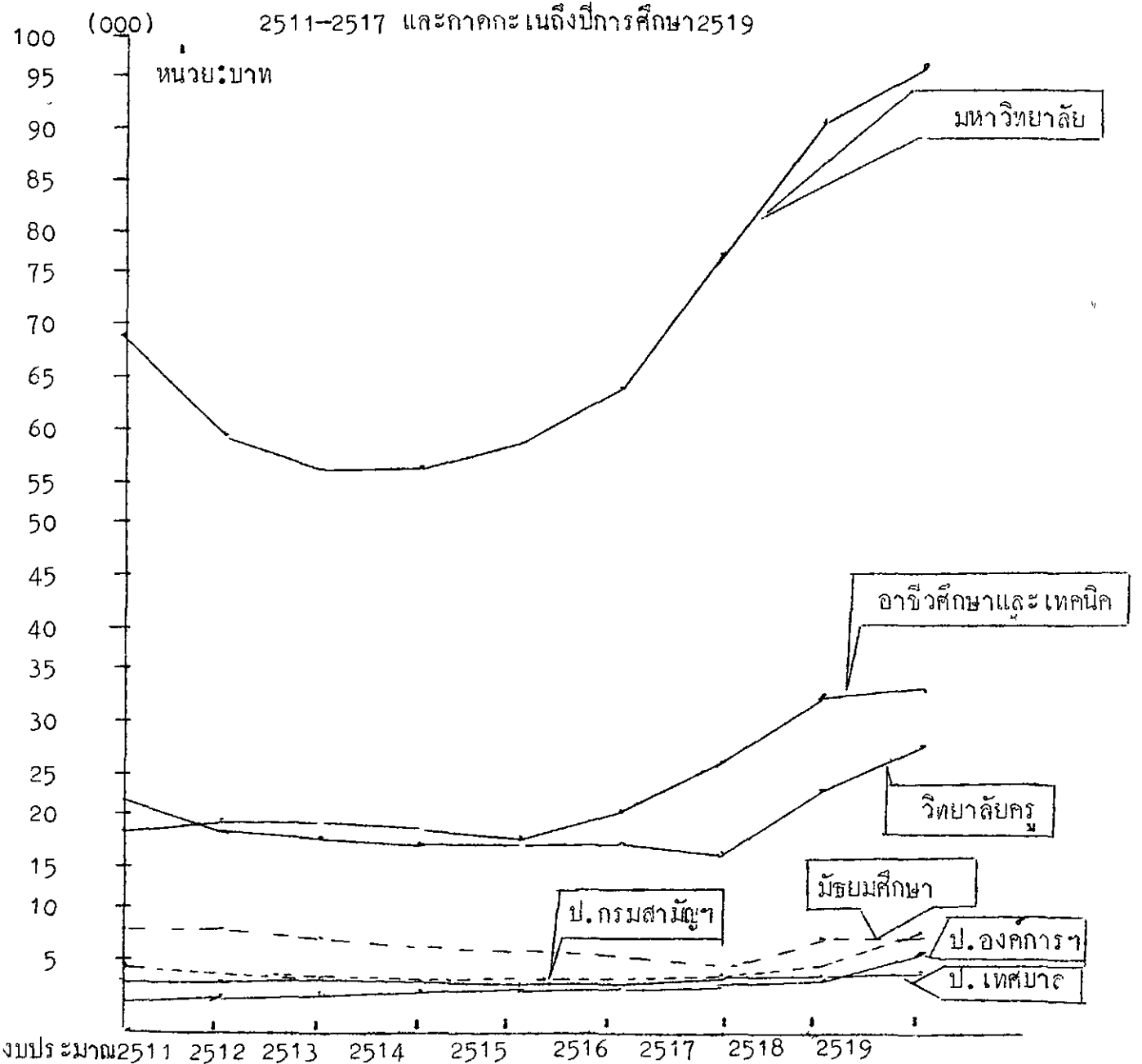
UNESCO, An Asian Model of Educational Development : perspective
for 1965-1980, Switzerland 1966.

UNESCO, "Educational Development in Thailand, 1960-1970"
Education in Asia, 6(2) pp.189-200, Bangkok 1972.

UNESCO, Educational Planning (A World Survey of Problems and
Prospects), Belgium 1970, 195 pp.

Yeong Kum Tiem, Country-Statement : Singapore p.7 Asian
Institute of Educational Planners and Administrators
India, 1972.

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายงบค่าเงินการต่อนักเรียนทุกระดับการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา

ตัวเลขที่ใช้ประมาณการเพื่อการคาดคะเนงบดำเนินการและงบลงทุนต่อนักเรียน

ระหว่างปีการศึกษา 2518-2519

1. ระดับประถมศึกษา

1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

งบดำเนินการต่อนักเรียน 900 บาท

งบลงทุนต่อนักเรียน 2,000 "

1.2 เทศบาล

งบดำเนินการต่อนักเรียน 700 "

งบลงทุนต่อนักเรียน 9,549 "

1.3 กรมสามัญศึกษา

งบดำเนินการต่อนักเรียน 1,160 "

งบลงทุนต่อนักเรียน 9,669 "

2. มัธยมศึกษา (กรมสามัญศึกษา)

งบดำเนินการต่อนักเรียน 1,000 "

งบลงทุนต่อนักเรียน 5,500 "

3. อาชีวศึกษาและเทคนิค (กรมอาชีวศึกษา)

งบดำเนินการต่อนักศึกษา 3,500 "

งบลงทุนต่อนักศึกษา 35,200 "

4. การฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครูและกรมพลศึกษา)

งบดำเนินการต่อนักศึกษา 2,800 "

งบลงทุนต่อนักศึกษา 57,000 "

5. มหาวิทยาลัย

งบดำเนินการต่อนักศึกษา/นิสิต 9,800 "

งบลงทุนต่อนักศึกษา/นิสิต 73,000 "

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง " การวิเคราะห์การใช้งบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทยระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517 " ทั้งนี้เพื่อทราบทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณทางการศึกษา ในหน่วยงานต่างๆของรัฐบาลว่าระบบการทำงานมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร
2. เมื่อท่านรับแบบสอบถามนี้แล้ว โปรดพิจารณาและให้ข้อคิดเห็น โดยกา เครื่องหมาย _/ ลงในช่องคำตอบ เพื่อให้ตรงกับข้อปัญหานั้นๆตามความเป็นจริงในทัศนของท่านเฉพาะหน่วยงานที่ท่านสังกัดอยู่เพียงอันเดียว
3. แบบสอบถามทั้งหมดมี 15 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน คือคำถามบุคลากร และคำถามวิธีการ ขอความกรุณาจากท่านช่วยโปรดให้ความเห็นให้ครบทุกข้อ
4. แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยถือว่าเป็นความลับที่สุด นอกจากจะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการทำปริญญานิพนธ์เท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านไว้เป็นอย่างสูง

(นายสุชาติ เมืองแก้ว) .

นิสิตปริญญาโท สาขาการปกครอง ภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มกราคม 2517

แบบสำรวจทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการ เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณทางการศึกษา

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. <u>ความมั่นคงภาพ</u> ท่านคิดว่าในขณะนี้หน่วยงานของท่านมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณเพียงพอเพียงใด? ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับงบประมาณในหน่วยงานของท่านมีความรู้เรื่องการทำงบประมาณมากน้อยเพียงใด? ท่านคิดว่าในหน่วยงานของท่านมีความเชื่อมั่นในเหตุผลของการเสนอขอตั้งงบประมาณมากน้อยเพียงใด? ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ ค.ต.ง. มีความสำคัญต่อการตรวจสอบบัญชีเงินในหน่วยงานของท่าน เพียงใด? เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่านเคยได้รับการอบรมความรู้และวิธีการจัดทำงบประมาณเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด?					
ข. <u>งานวิธีการดำเนินงาน</u> กระบวนการจัดทำและเสนองบประมาณประจำปีอาศัยเหตุผลสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด? วิธีตั้งงบประมาณประจำปีในหน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษาหารือ แบ่งความรับผิดชอบลำดับสายงานอย่างมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด? หัวหน้าหน่วยงานของท่าน ใช้วิธีการตรวจสอบ ควบคุมการใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด?					

บ	รายการ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	✓ การขออนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามหมวดในหน่วยงานของท่านกับกระทรวงการคลังมีความรวดเร็วเพียงใด? ในระหว่างหน่วยงานของท่านกับสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เคยประสบปัญหาหรือข้อขัดแย้งในการตรวจสอบหลักฐาน เอกสาร ใบสำคัญคู่จ่ายและอื่นๆ มากน้อยเพียงใด? ✓ ในหน่วยงานของท่านมีวิธีการวิเคราะห์งบประมาณที่ใช้ไปแล้วว่าเป็นกลุ่มค่ากับการใช้เงินเม็ดเงินน้อยเพียงใด? ระเบียบ, กฎหมายเกี่ยวกับการเงิน ภาครัฐของประเทศในปัจจุบันนี้ ท่านคิดว่ามี ใด ใดในทาง ฝืดกั้นและการลดความ มากน้อยเพียงใด? ✓ มีผู้กล่าวว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรจะลดลง ว่าจะต้องพยายามใช้ให้หมด เพื่อที่จะไม่ถูกหักงบประมาณในหมวดอื่นๆ ในปีงบประมาณต่อไป เป็นความจริงมากน้อยเพียงใด? มีผู้กล่าวว่า ในการทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง ในบางครั้งจะต้องใช้วิธีการหรือกลวิธีไม่เสนอความจริง ทุกกรณี ท่านคิดว่าเป็นความจริงมากน้อยเพียงใด? มีผู้กล่าวว่า การเสนอทั้งงบประมาณประจำปีนั้น ตามที่ปฏิบัติกันอยู่มักจะขอตั้งไว้เกินความเป็นจริงมากๆ เพื่อให้สำหรับการถูกตัดทอน ท่านคิดว่ามีความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด?					